

**T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI**

**ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN SAĞLIK
PROFESYONELLERİNİN VE PERSONELLERİN İSTANBUL
SÖZLEŞMESİ HAKKINDAKİ BİLGİLERİ İLE TOPLUMSAL
CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEVDA NUR TUNÇ

İSTANBUL, 2022

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN SAĞLIK
PROFESYONELLERİNİN VE PERSONELLERİN İSTANBUL
SÖZLEŞMESİ HAKKINDAKİ BİLGİLERİ İLE TOPLUMSAL
CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEVDA NUR TUNÇ

İSTANBUL, 2022

KABUL VE ONAY

Sevda Nur TUNÇ tarafından hazırlanan “Özel Hastanede Çalışan Sağlık Profesyonellerinin ve Personellerin İstanbul Sözleşmesi Hakkındaki Bilgileri İle Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumunun Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasının savunma tarihi **Tarih girmek için dokunun** tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen jüri tarafından oy birliği /oy çokluğu ile İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Danışman
Dr.Öğr.Üyesi Muzaffer Berna

DOĞAN .....

Eş Danışman
Unvanı Adı SOYADI Üniversitesi
giriniz. Yoksa bu satırı siliniz .....

Üye
Unvanı Adı SOYADI Üniversitesi
giriniz .....

Üye
Unvanı Adı SOYADI Üniversitesi
giriniz .....

Üye
Unvanı Adı SOYADI Üniversitesi
giriniz .....

Üye
Gereksiz ise bu alanı siliniz .....

Üye
Gereksiz ise bu alanı siliniz .....

İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... tarih ve ..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ali AKDEMİR

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Özel Hastanede Çalışan Sağlık Profesyonellerinin Ve Personellerin İstanbul Sözleşmesi Hakkındaki Bilgileri İle Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumunun Değerlendirilmesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

21.06.2022

Sevda Nur TUNÇ

ÖZET

**ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN VE
PERSONELLERİN İSTANBUL SÖZLEŞMESİ HAKKINDAKİ BİLGİLERİ
İLE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ
SEVDA NUR TUNÇ
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI**

(DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ MUZAFFER BERNA DOĞAN)

İSTANBUL, 2022

Amaç: Bu araştırma özel hastanede çalışan sağlık profesyonellerinin ve personellerin İstanbul Sözleşmesi hakkındaki bilgileri ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumunu değerlendirmek amacıyla kesitsel tipte tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın verileri 17.11.2021-06.01.2022 tarihleri arasında online platform üzerinden elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini özel hastanede çalışan 300 kişi oluşturmuştur. Veri toplama formunun ilk ve ikinci bölümünde literatür doğrultusunda hazırlanan ve araştırmaya katılan sağlık profesyonelleri ve personelin sosyo-demografik ve tanıtıcı bilgileri (12 soru) ile İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorular (6 soru) bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise “Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği” (38 soru) kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %68’ini kadınlar, %32’sini erkekler, örneklemin yarısını ise hemşire meslek grubu oluşturmaktadır. Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesini doğru bir karar olarak bulanların %60’ı Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğunu, %50’si eşcinselliği özendirildiğini, %85’i ise cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymamasını neden olarak sunmuştur. Araştırmaya katılanların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları ortalama toplam puan $146,61 \pm 25,68$ olup ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 190 olduğu göz önüne alındığında, katılımcıların genel olarak eşitlikçi toplumsal cinsiyet rol tutumlarına sahip oldukları söylenebilir. TCRTÖ puanlarının katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre farklılaşma durumuna bakıldığında tüm tanımlayıcı özelliklerde yani cinsiyet, medeni

durum, eğitim durumu, aylık gelir düzeyi, doğum yerleri, meslek, aile tipi ve evlenme şekline göre anlamlı farklılık olduğu dikkati çekmiştir. İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorulardan olan “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?”, “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?”, “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” ve “Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?” sorularına olumlu cevap veren değişkenler bakımında değerlendirildiğinde TCRTÖ toplam puan ortalamasında yüksek alan grupların olduğu dikkati çekmiştir.

Sonuç: Araştırmaya dahil edilen sağlık profesyonel ve personellerin çoğunun İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgisi olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada erkeklerin, eğitim düzeyi düşük olan bireylerin İstanbul Sözleşmesi hakkında daha az bilgiye sahip oldukları ve toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından geleneksel bir tutum sergiledikleri görülmüştür. Bu sebeple hastanedeki hizmet içi eğitimlerle birlikte ilköğretim düzeyinde de toplumsal cinsiyet rollerine yönelik derslerin olması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet Eşitliği, Kadın, İstanbul Sözleşmesi

ABSTRACT

EVALUATION OF HEALTH PROFESSIONALS AND STAFF WORKING IN PRIVATE HOSPITALS ON THEIR KNOWLEDGE OF THE ISTANBUL CONVENTION AND THE ATTITUDES OF GENDER ROLES

MSC THESIS

SEVDA NUR TUNÇ

GRADUATE SCHOOL, ISTANBUL AREL UNIVERSITY

NURSING

(SUPERVISOR: DR. ÖĞR.ÜYESİ MUZAFFER BERNA DOĞAN)

İSTANBUL, 2022

Purpose: This research was conducted as a cross-sectional descriptive study in order to evaluate the knowledge of health professionals and staff working in private hospitals about the Istanbul Convention and their attitudes towards gender roles.

Materials and Methods: The data of the study were collected from the online platform between 17.11.2021 and 06.01.2022. The sample of the study consisted of 300 people working in a private hospital. In the first and second parts of the data collection form, there are socio-demographic and introductory information (12 questions) of health professionals and personnel who participated in the research and prepared in line with the literature, and questions about the Istanbul Convention (6 questions). In the third part, “Gender Roles Attitude Scale” (38 questions) was used.

Results: 68% of the participants are women, 32% are men, and half of the sample is nurses. 60% of those who find it a right decision for Turkey to withdraw their signature from the Istanbul Convention, which it has signed, say that it is against Turkish customs and morals, 50% encourage homosexuality, and 85% say that concepts such as sexual orientation and gender identity do not contribute to the structure of Turkish society. He gave reasons for non-compliance. It can be said that the participants in the research have egalitarian gender role attitudes in general, considering the average total score they got from the Gender Roles Attitude Scale (TCRTÖ) is 146.61 ± 25.68 and the highest score that can be obtained from the scale is 190. Considering the differentiation of the TCRTÖ scores according to the descriptive characteristics of the participants, it was noted that there was a significant difference in all descriptive features, namely gender, marital status, education level, monthly

income level, place of birth, occupation, family type and marriage type. Among the questions about the Istanbul Convention, "Do you know about the Istanbul Convention?", "Have you heard of the concept of gender before?", "Do you think it is the right decision for Turkey to withdraw its signature from the Istanbul Convention that it signed?" and "Will violence against women increase when Turkey withdraws from the Istanbul Convention?" When evaluated in terms of the variables that gave positive answers to the questions, it was noted that there were groups with higher scores in the total mean score of TCRTÖ.

Conclusion: It was determined that most of the health professionals and personnel included in the study had knowledge about the Istanbul Convention. In this study, it has been observed that men, individuals with low education levels have less knowledge of the Istanbul Convention and exhibit a traditional attitude in terms of gender equality. For this reason, it is recommended to have classes on gender roles at the primary school level along with in-service training in the hospital.

Key Words: Gender Roles, Gender Equality Woman, Istanbul Convention

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	vii
TABLO LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
ÖNSÖZ.....	x
1 GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
2 GENEL BİLGİLER.....	3
2.1 Tarihın Öznesi Olarak Kadın	3
2.2 Kadın Hareketinin Tarihsel Gelişimi	4
2.2.1 Dünyada Kadın Hareketinin Tarihi	4
2.3 Farklı Feminist İdeolojileri.....	4
2.3.1 Liberal Feminizm	5
2.3.2 Sosyalist Feminizm	5
2.3.3 Kültürel Feminizm	5
2.3.4 Post-modern Feminizm	6
2.3.5 Radikal Feminizm	6
2.3.6 Eko-Feminizm	7
2.4 Türkiye’de Kadın Tarihi.....	7
2.4.1 İslamiyet Öncesi Kadın Tarihi	7
2.4.2 Osmanlı Dönemi Kadın Tarihi.....	8
2.4.3 Cumhuriyet Dönemi Kadın	9
2.5 İstanbul Sözleşmesi’nin Tanımı, Önemi ve Özellikleri	10
2.6 İstanbul Sözleşmesi’nin Amacı	11
2.6.1 İstanbul Sözleşmesi’nin Kapsamı	13
2.6.1.1 Şiddete Açık Güç Durumdaki Kadın Gruplar	13
2.6.1.2 Sığınmacı ve Göçmen Kadınlar	13
2.6.1.3 İkamet Statüsü.....	14
2.6.1.4 Çocuklar	14
2.6.1.5 LGBT Bireyler	14
2.7 Şiddet.....	14
2.7.1 Psikolojik Şiddet	15
2.7.2 Tecavüz Dahil Cinsel Şiddet.....	15
2.7.3 Kadın sünneti.....	16
2.7.4 Ayrımcılık	17
2.8 Toplumsal Cinsiyet Rollerı	17
2.8.1 Kadınların güçlendirilmesi	17
2.8.2 Toplumsal Cinsiyet Eğitimi	19
2.9 Devletin Yükümlülükleri.....	19
3 GEREÇ VE YÖNTEM.....	20
3.1 Araştırmanın Amacı ve Tipi.....	20
3.2 Araştırmanın Yeri ve Zamanı.....	20
3.3 Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	20
3.4 Veri Toplama Araçları	20

3.4.1	Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği	21
3.5	Araştırma Verilerinin Toplanması	22
3.6	Araştırmanın Değişkenleri	22
3.6.1	Bağımlı Değişkenler	22
3.6.2	Bağımsız Değişkenler	22
3.7	Veri Analizi	22
3.8	Araştırmanın Etik Yönü	22
3.9	Araştırmanın Sınırlılıkları	23
4	BULGULAR	24
5	TARTIşMA	53
6	SONUÇLAR VE ÖNERİLER	63
6.1	Sonuç	63
6.2	Öneriler	65
7	KAYNAKÇA	66
8	EKLER	72
	Ek-1. Bilgilendirilmiş Onam Formu	72
	Ek-2. Veri Toplama Aracı	73
	Ek-3. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği Kullanım İzni	79
	Ek-4. Etik Kurul İzni	80

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Ölçek Kullanım İzni.....	79
-----------------------------------	----

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımları	24
Tablo 2. Katılımcıların Siyasi ve Dini Görüşlerinin Dağılımları.....	26
Tablo 3. İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Sıklık Analizi.....	26
Tablo 4. Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Tutum Ölçeği Puanının Tanımlayıcı Analizi ..	27
Tablo 5. Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Tutum Ölçeğinin Tanımlayıcı Özelliklere Göre Karşılaştırılması	28
Tablo 6. Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Tutum Ölçeği Puanlarının Siyasi Görüşlere Göre Karşılaştırılması	30
Tablo 7. Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Tutum Ölçeğinin İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Sorulara Göre Karşılaştırılması.....	31
Tablo 8. Cinsiyete Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması ...	33
Tablo 9. Yaşa Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması.....	34
Tablo 10. Medeni Duruma Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması	35
Tablo 11. Eğitim Durumuna Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması	36
Tablo 12. Aylık Gelir Düzeyine Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması	38
Tablo 13. Doğum Yerlerine Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması	48
Tablo 14. Mesleklere Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması	50
Tablo 15. Evlenme Şekillerine Göre İstanbul Sözleşmesi İle İlgili Sorulara Karşılaştırılması	51

KISALTMALAR LİSTESİ

AIDS	Kazanılmış Bağışıklık Yetersizliği Sendromu)
GREVIO	Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev içi Şiddete Karşı Eylem Uzman Grubu
HIV	İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü
LGBT	Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transseksüel veya Travesti
OECD	Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü
WHO	Dünya Sağlık Örgütü

ÖNSÖZ

Çalışma sürecimde her türlü yol gösterici olan, her zaman bir telefon kadar yakınımda olan, çalışmamda beni motive ederek ilerlememi sağlayan beraber çalıştığımız için şanslı hissetmemi sağlayan ve her zaman iyi ki tanıyıp öğrencisi olmaktan gurur duyduğum değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer Berna DOĞAN' a sonsuz teşekkür ederim

Bu çalışmayı yapmamda ilham olan ve mensubu olmaktan mutluluk duyduğum, çalışmamda destek olan tüm düşünce ve görüşlerini benimle paylaşan Covid-19 virüsü ile mücadelede canla başla çalışan kahraman sağlık çalışanı arkadaşlarıma teşekkür ederim. Son olarak tüm hayatım boyunca yanımda olan, aldığım kararları her zaman destekleyen, hastalığımda sağlığımda baş ucumdan eksik olmayan, sadece bu çalışma değil tüm hayatım boyunca beni cesaretlendiren, moral veren, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen annem Songül TUNÇ'a babam Şükrü TUNÇ'a, ablam Çiğdem TUNÇ FİDAN 'a, aramıza yeni katılan dünyalar tatlısı yeğenim Meyra Alin FİDAN' a ve her anımın şahidi en umutsuz anlarımda bile umut olan Aygün DAĞDELEN' e sonsuz teşekkür ederim.

21.06.2022

Sevda Nur TUNÇ

1 GİRİŞ VE AMAÇ

Ülkeler, kıtalar ve çağlara göre kadın-erkek görünümü, fiziksel, duygusal durumu, etkinlikleri ve bunun gibi birçok durumdan kaynaklı değişkenlik göstermektedir. Bu değişkenliği daha geniş bir biçimde açıklamak için kadın erkek doğasından söz etmekten çok kadın ve erkeğin rollerini dile getirmek gerekmektedir. Doğumdan itibaren cinsiyete özgü rollerden ziyade toplum tarafından tanımlanmış roller ön plana çıkmaktadır. Bu bakımdan toplumsal dinamikler içinde bireyler kadın ve erkeğe aynı şekilde davranmamakta, farklı roller edinmelerini ve toplumsal normlara uygun hareketlerde bulunmalarını beklemektedirler. Kadın ve erkek için toplum tarafından belirlenmiş olan rollere uymaları veya uymamalarına göre farklı tepkilerle karşılaşabilmektedir. Bu şekilde belirlenmiş roller kısaca başkalarının sizden bekledikleri davranış biçimi olarak tanımlanabilmektedir. Roller bir taraftan hak ve görevleri içermekte, diğer taraftan ise kişisel bir seviyede, bu roldeki varsayılan belirli karakter özelliklerini ve hareketleri içermektedir (Çavdar, 2013).

Günlük yaşamda sıklıkla kullanılan cinsiyet (seks) ve toplumsal cinsiyet (gender) kavramları birbiri yerine kullanılsa da farklı anlamları olan iki ayrı kavramdır. “Cinsiyet” kişinin kadın ya da erkek olarak gösterdiği genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikleri olarak tanımlanırken “toplumsal cinsiyet” kavramı, toplum içinde kadının ve erkeğin sosyal olarak belirlenmiş kişilik özelliklerini, rol ve sorumluluklarını göstermektedir. Toplumda kadının ikinci plana atılmasına neden olan bu roller, cinsiyetler arasında da eşitsizliğe neden olmakta, bu da her iki cinsiyet için şiddet dahil birçok olumsuz sonuç doğurmaktadır (Alp Yılmaz, 2019).

Bu konudaki farkındalığın ve hukuk alanındaki çözüm çalışmalarının, sadece Türkiye’de değil uluslararası alanda da sadece 30 yıllık bir geçmişi olduğu belirtilmektedir. Avrupa Konseyi ise bu alandaki eksiklikleri fark ederek düzeltilmesi için çalışmalara başlamış ve 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul’da “Kadına Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme” imzalanmıştır. Türkiye, bu sözleşmenin ilk imzacı devletidir. Sözleşme İstanbul’da imzalandığından, kısaca İstanbul Sözleşmesi olarak adlandırılmaktadır.

İstanbul Sözleşmesi'nin en önemli özelliği, biyolojik veya hukuki, ailevi bağ olup olmadığına bakılmaksızın ev içi şiddetin ve kadınlara yönelik her türlü şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin standartlar öngören ve Avrupa ülkelerini hukuki olarak bağlayan ilk belge olmasıdır. Kadınlar ve erkekler arasında hukuki ve fiili eşitliğin gerçekleştirilmesinin kadına yönelik şiddeti önlemede anahtar bir unsur olduğunu benimseyen Sözleşme, kadınlara yönelik ayrımcılığı da yasaklamaktadır (Bakırcı, 2015).

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığı ve adli bilimler alanındaki en temel sorunları, sağlık hizmetlerine kadınların ulaşımı ve bu hizmetleri gerçek anlamda kullanabilmesi ve toplumsal cinsiyetten kaynaklanan her türlü şiddetin sonuçlarının adli anlamda kullanılması ve hukuki sonuçlara yansımaları ile ilgilidir. Sağlık çalışanları, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargıları ve tutumları eşitlikçi bir biçimde şekillendirilerek topluma benimsetilmesinde önemli sorumlulukları olan kişilerdir. Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılıktan ortaya çıkan şiddet ve bunun önlenmesi için taraf devletlerce imzalanan İstanbul Sözleşmesi hakkında sağlık profesyonelleri ve personelin farkındalığının olması gerekmektedir. Zira birçok hasta bu ayrımcılık sonucu ortaya çıkan şiddetin mağduru olmaktadır. İstanbul Sözleşmesi ise kadınlar ve erkekler arasında hukuki ve fiili eşitliğin gerçekleştirilmesinin kadına yönelik şiddeti önlemede anahtar bir unsur olduğunu benimsemiş ve kadınlara karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmak amacıyla eylem planı içerdiği için sağlık profesyonelleri ve personel tarafından da bilinmesi ve önemsenmesi gereken bir konu olmuştur (Yılmaz, 2019).

Bu bağlamda çalışma, özel hastanede çalışan sağlık profesyonelleri ve hasta bakıcı dahil sağlık alanında çalışan personeller ile gerçekleştirilmiş olup katılımcıların İstanbul Sözleşmesi hakkındaki bilgileri ile ilgili toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. İstanbul Sözleşmesi ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları değerlendiren farklı bir çalışmaya rastlanmamış olup çalışmanın ilk olması sebebi ile literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2 GENEL BİLGİLER

2.1 Tarihin Öznesi Olarak Kadın

Kadınlar ve tecrübelerinin değersizleştirilmesinde dini ve felsefi konular oldukça etkili olmuştur. Havva ve Âdem mitolojisinden beri kadınlık ile insan doğası değersiz yönleri arasında benzerlikler kurulmuştur. Kadının dini uygulamalarda kendilerine ait bir alana sahip olmaları kısmen daha rahat olduğu düşünülse de neredeyse her zaman erkeğin belirlemiş olduğu çerçevede gerçekleşmiştir. Kadınlar; dini ve ahlaki değerlerin taşıyıcısı olarak düşünülmesine karşın dini birliklerin güç mevkilerinde dışlandıkları görülmektedir. Yani burada kadınlar örgütlenmiş ama kendilerini ifade etme hakları ellerinden alınmıştır. Yine, dini boyutlar içerisinde bazı kadınların bazen tanrısal adalet düşüncesine inanarak alışlagelmiş iktidarı kabul edişlerine rastlanmıştır (Şimşek, 2001).

Ataerkil toplumların tümünde kadınların her zaman erkeğe karşı ikinci planda tutulduğu görülmektedir. Bu durumdan kaynaklı toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin son bulması için öncelik, kadın ve erkeğin eşit rollere sahip olmasıdır. Kadın ve erkek eşit sorumluluklara, haklara ve daha elverişli olanaklarda yaşayabilmelidir. Şu anki durumda erkeğin kadından daha çok hakka sahip olması nedeni ile erkek ve kadın arasında eşitliğin sağlanması için önemli düzenleme ve yapılanmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Erkek sosyal ve hukuki anlamda kadından daha ileride görülmektedir. Dolayısıyla yapılması gereken kadın ve erkeğin eşit statüye sahip olmasıdır. Bunun için kadına erkeğe verilen haklardan daha fazlası verilmelidir. Bu durum için pozitif ayrımcılık ifadesi kullanılsa da sosyal, politik, ekonomik ve kültürel alanlarda birinci sırada kadınlar daha sonra yaşlılar, çocuklar, hastalar, engelli vatandaşlar toplum içerisinde soyutlanmışlardır. Hak etmedikleri durumları önlemek ve toplum içindeki statülerin iyileştirmek için stratejik planlara ihtiyaç duyulmuştur (Bakırcı, 2015).

Kadın ve erkek ilk çağlardan beri içgüdüsel olarak her şeyi paylaşmıştır. Uygarlıkların gelişimiyle önemli ölçüde farklılıklar oluşmuştur. Kadın ve erkek benzer olmadıkları konusunda hemfikir olduktan sonra birbirleri üzerinde baskıcı bir tutum göstererek iki farklı kutup haline gelmişlerdir. Kadın erkek arasında yaşanan bu çatışma bazı zamanlarda kadının bazı zamanlarda ise erkeğin yararına sonuç almıştır (Kapanoğlu, 2006).

2.2 Kadın Hareketinin Tarihsel Gelişimi

Dünya tarihinde kadın “özne” konumuna sahip olma süreci ve toplumsal konumunu belirleyebilmesi ve bunun için vermiş olduğu çaba neredeyse üç yüz senelik bir zaman dilimidir. Bu sürecin aşamalarına bakmak ve bu düzeyler süresince ne tür çözümler geliştirildiğine şahitlik etmek, günümüzde kadının dünya tarihi içinde yer almasının hangi bağlamda gerçekleştiğini kavramak demektir (Akman, 2019).

2.2.1 Dünyada Kadın Hareketinin Tarihi

Aydınlanma çağının başlangıcında kadın hakları hareketinin adımları sivil serbestleşme hareketlerinin başlangıcıyla eş zamanlı olarak atılmıştır. Ana düşünce “Fransız Devrimi” sırasında da belirtilmiş olduğu üzere eşitlik kavramı söz konusu olmuştur. Olympos da Gouges 1791 senesinde “Kadın ve Kadın Vatandaş Hakları Bildirgesi” ile İnsan Hakları ve Sivil Haklar Deklarasyonu’ndan (1789) hemen sonra kadınlar için aynı hakları ve mükelleflikleri arz etmiştir. Zira o zaman diliminde insan ve sivil hakları ifadesi yalnızca erkekler için geçerli olmuştur (Akman, 2019).

Cinsiyetler arası ilişkiye gelince esasta değişik, farkları vurgulayan fikir keskinleşmiştir. Köklü, natürel veya yeni bir anlayış olan “cinsiyetlerin farkı” ndan yola çıkılmıştır (Akman, 2019).

Eşitlikçi yaklaşım ise aydınlanmanın ana fikrine direnmektedir. Bu bağlamda tüm insanlar “tabiat önünde aynı” olduklarından toplumun tüm bölgelerinde cinsiyetleri bakımından eşitlenme arzı doğmuştur (Akman, 2019).

2.3 Farklı Feminist İdeolojileri

Farklı bölgelerde ve zamanlarda farklı formda idrak edinilen feminist hipotezleri kadınların farklı düşünce tarzlarına sahip oldukları amaç ve belirlemiş oldukları kuramlar bakımından kendi içinde değişiklik göstermiş; dolayısıyla birçok feminist ideolojiler tarihsel süreç içerisinde farklı türlerde karşımıza çıkmıştır (Sezer, 2018).

2.3.1 Liberal Feminizm

Özgürlüğü temel olarak kabul eden liberalizm, toplumsal hayatın iktisadi, siyasi ve hukuki yapısını savunan düşünceler veya kalıplaşmamış bir ideolojik yapıdır. Feodalizmin yıkılışı ve yıkılmış olduğu yerde bir piyasanın veya kapitalist toplumun gelişmesinin bir karşılığıdır. Bazı kavramlar vardır ve bununla yapılanmıştır. Liberal feminizm bireycilik, özgür olma, eşitlik, hak, hoş görülü olma, rızasının alınmış olması gibi kavramlardan yapılanmıştır (Çardak,2012)

Teoriler kadınların maruz kaldıkları durumların temel nedenlerini inceleyerek bu bağlamda kadınların ezilmesini önlemeyi sağlamıştır ve temel nedenlere erişildikçe bu durumdan kaynaklı farklı feminist gruplar da oluşmuştur (Envey ve Mihrete, 2018).

2.3.2 Sosyalist Feminizm

Bu durum kadın üzerinde egemenlik sağlayan erkeğin tüm alanlarda kadına baskı uygulayarak durumu normalleştirmesini ve tüm resmî kurumlarda bu durumun devam ettirmesine sebep olmuştur (Millet, 2021).

Tarihsel olarak kadınlık ve erkeklik inşa edilen biyolojik olgudan çok farklıdır. Dişilik ve erkeklik, ataerkil olgu içinde kurulan yapının erkek kadın ilişkisinin eşit olmamasına sebep olmuştur (Özdemir, 2017).

2.3.3 Kültürel Feminizm

Liberalizmin kültürel yansıtıcısı olarak görülen ve kadın hareketinin liberal dalında yer alan feminizm türüdür. Liberal feminizme karşı olarak ortaya çıkmıştır. Kültürel feminizm siyasal değişiklikle ilgilenmemekte onun dışında kültürel oluşum oluşturmanın önemine vurgu yapmaktadır. Kültürel feminizmde eleştirel düşüncelere özen gösterilmektedir. Bununla birlikte hayatın sıra dışı yönü üzerinde durulmaktadır. Kültürel feminizmde kadın erkek üzerindeki benzerliklerin üzerinde durmaktansa kadının farklılıkları üzerinde durulmuştur. Bu ayrım kadının elde etmiş olduğu enerji ve gururdur. Bununla birlikte toplumsal hayatını yenileyebilecek bir kaynaktır.

Bu feminizm türüne göre evlenmek, yuva kurma özelliğini kaybetmiş çürümüş birer sosyal durum olarak ifade edilmekte ve bu durumda çeşitli seçenekler düşünülmektedir (Göçeri, 2004).

2.3.4 Post-modern Feminizm

Batı düşüncesine ve yapılanlara yönelik olarak geliştirdikleri eleştirel söylem bakımından benzerlik göstermektedir. Eleştirilerini genel olarak daha çağdaş düşünce tarzı hedef alınarak ve sonuçlarına yöneltirken, feminizm eleştirilerini bir kadının algısının üzerinden yoğunlaşarak oluşturmuştur. Feminizm ve post-modernizm birbiriyle olumlu yönde ilişkili görünseler de daha dikkatli ele alındıklarında karşıt duruşlar gösteren iki farklı akım olarak görülmektedir. Tüm insanları ilgilendiren bir duruş sergileyen tüm üst anlatılara kuşkuyla yaklaşan feminizm türü olan post-modern feminizm de bir üst anlatıdır. Tarihin belli noktasında üstünlüğü ele geçirdiği kabul görülen erkekler karşısında değerlerini, itibarlarını ve haklarını kaybeden bütün kadınlara hak ettikleri itibarı yeniden kazanabilmelerini sağlamak için mücadeleye yönlendirirken, kadınlığı tanımlayabilecek belli bir özü olduğunu varsayar. Kadınlara özgü olduğu düşünüldüğü vakit birtakım psikolojik ve biyolojik değişiklikler görülebilir (Saliya, 2013).

Böyle bir öz varsayımında bulunurken de yalnızca kadınlara özgü olduğunu düşündükleri birtakım biyolojik ve psikolojik farklılıklara dayanırlar. Dolayısıyla evrensel bir kadın tanımını da bu farklılıklardan hareketle yapmaktadırlar (Saliya, 2013).

2.3.5 Radikal Feminizm

Vietnam Savaşı'nda yaşanan ve toplumsal sürecin de etkisi ile 1970'lerde meydana gelen milletler üzerindeki baskının altında yatan sebeplerin ataerkillik olduğunu ve yenilikçi değişimin sadece feminizm ile ortaya çıkabileceğini savunan bir kavramdır. Kadınlara için mücadele eden feminizm kuramcılar ezilen kadınların yanında olmuşlardır. Yalnızca oy için değil eşit haklar için de çabalamak gerektiğini düşünmüşlerdir. Kadın üzerinde bulunan baskının erkeklerden kaynaklandığını ifade eden radikal feminizmde erkekler doğumu üstlenmelidirler (Sezer, 2018).

2.3.6 Eko-Feminizm

Sigmund Freud'un 1900-1938 yıllarını içeren zaman içinde insanoğlunun doğası ile ilgili devamlı birbiriyle ters düşen fikirler ifade etmesiyle oluşmuştur. Freud'a göre insanoğlunun egemen olduğu biyoloji kaderidir. Cinsel güç, insan vücudundaki yeri ile varoluşunu tanımlar, bu gücün vücut içindeki davranışına göre var olan insani hallerine Freud, Antik Yunan efsanelerindeki Kral Oedipus öyküsünden feyz alarak oedipal aşamalar denemektedir. Bu, kozmosun başlangıcında erkek çocuk annesini babasından kıskanmasıyla ortaya çıkmış ve çocuğun annesine âşık olduğu gün yüzüne çıkmıştır. Freud erkek odaklı bir tutum benimsemiş, erkekler gibi kadınların da penislerinin olmasını vurguladığını ve bundan dolayı erkekleri çekemediklerini dile getirmiştir (Sezer, 2018).

2.4 Türkiye'de Kadın Tarihi

2.4.1 İslamiyet Öncesi Kadın Tarihi

İslamiyet öncesinde Türk halkı geleneklerinde kadının kız çocuk ve ana olarak önemli bir basamakta olması dikkat çekmiştir. Kadının ailesi haricinde sosyal aktiviteler içinde etkili olması, hür olması ve değer görmesi ilgi çeken bir unsur olmuştur. Eski Türklerde kadın politik ve ekonomik yaşam içinde erkeklerden daha fazla yer bulmuş, kendilerini ve hâkimiyetlerini ifade edebilmişlerdir. Devlet meselelerinde kadınların onayı olmadan geçerli sayılmamıştır (Bilecan, 2017).

Sosyal yaşamın içinde kadın sonsuz alımlılığı, giyinişiyle, nezaketiyle dikkatleri üzerine çekmeyi başarmış ve başka toplumlara da örnek olmuştur. Dönemin kadınları geliştirdikleri tarz, diğer çağdaş toplumlara dahi Türk akımının oluşmasına öncülük etmiştir. Dönemin kadınları yasal haklara sahip oldukları için asrın ötesinde hak ve güç elde edebilmişlerdir. Ekonomi alanında kadının en az erkekler kadar üreten olduğu ve dini yaşamda doğurganlığından dolayı mukaddes kabul edildiği görülmektedir (Bilecan, 2017).

Tarihin ilk zamanlarından beri kadının evreni rahminde taşıdığı ve dünyaya yeni bir birey getirdiği bilinmektedir. Kadınlar fiziksel yapılarından dolayı erkeklerden farklı birçok özelliğe sahip olmaktadır. Düşünce yapısı bakımından da hassas olmalarından dolayı 'esrarlı bilgileri olan bir varoluş' şeklinde nitelendirilmişlerdir.

Türk şaman tarihinde ele alınan bu olay kadının güçlü ve korkunç yapısından dolayı şamanların bu kadınlar arasından çıktığı söylenmiştir. İçinde bulunulan toplum erkek ve kadının varoluşundan itibaren doğal bir durum olduğunu saptamış ve toplumlar tarafından belirlenmiştir. Eski ve orta çağ kadını bir ortamda rehine gibi yaşamasından ziyade aktif rol oynayan Avrupa kadınları gibi toplum ve hükümet yönetiminde etkin rol almışlardır. Eski Türk devletleri farklı hükümetler tarafından göçebe yaşamlarından dolayı kendilerini ispat edememiş ve otoritelerini kuramamışlardır. Bu duruma rağmen Türkler, her zaman kadına farklı gruplardan ve örgütlerden daha çok özen göstermiş ve değerli varlıklar olduğunu hissettirmişlerdir. Çocuk cinsiyetleri konusunda ayırım yapmayan Türklerde kadına karşı olan görüş ve tutum açıkça ortaya koyulmuştur. Hükümet örf adetlerinde de yine aynı şekilde aile yapısını temsil edenin anne faktörü olduğu görülmüştür. Bu nedenle anne yeri, babadan ve ailesinden hep daha kıymetli olmuştur. Dönem içerisinde aile yapısını bozacak ve kadının toplum içerisindeki yerini zedeleyecek her türlü davranıştan kaçınılmıştır (Acar, 2019).

2.4.2 Osmanlı Dönemi Kadın Tarihi

Osmanlı'da kadının algılanışı, toplum ile saray arasındaki siyaset ilişkilerine bağlı olarak değişkenlik göstermiştir. Sarayda yaşayan kadınların farklı soy ve inanışları olduğu bilinmekteydi. Sarayda karşı karşıya geldikleri örf-adet ve inançları kendi kültürleriyle harmanlıyorlardı. Bundan dolayı toplumdaki kadınlardan duygu, kendini ifade ediş ve anlayış açısından çok daha değişik bir inanç tarzına sahip olmuşlardır (Yılmaz, 2010).

Osmanlı döneminde saray kadını ile toplumdaki kadınların sahip oldukları hür yaşam aynı özgürlükte değildir. Halk içerisindeki kadın ikinci plana atılırken saraydaki kadınlar önemli bir gücün merkezinde olmuşlardır. Bu durumdan kaynaklı sarayda yaşayan kadınlar zamanla siyasi konuların içinde bulunmuş ve Osmanlı siyasetinde de etkileri olmuştur (Yılmaz, 2010).

Sarayda devlet işlerinin merkezinde yer alan ve siyasi özerkliği olan saray kadınlarının tersine halk içerisinde yer alan kadınlara sadece soyu devam ettiren, çocuk doğuran ve sağlıklı büyüyen olarak bakılmıştır. Bu durumdan kaynaklı saray kadını herhangi bir şeyi inşa etmemiş aksine tamamen tüketici konumunda bulunmuştur.

Saray kadınları eğitim-öğretim görme konusunda imkân bulmuşlardır. Halk içerisinde yer alan kadınlar ev ekonomisinin gelişimi açısından erkeklerle birlikte işlerde çalışmışlar ve eğitim öğretim açısından aç kalmış kültürel gelişimden mahrum bırakılmıştır. Toplumsal algılar tarafından pasif bir merkezde bırakılmışlardır. Bu durumdan dolayı köylü kadın kendisi için hiçbir girişimde bulunamamış erkeğin gölgesinde kalmış iken; saraylı kadın vakıflar kurmuştur (Yılmaz, 2010).

Osmanlı'da kadın, eski Türklere oranla ikinci planda kalmıştır. Bu sadece Türkler için geçerli bir durum değildir. Diğer milletlerde de bu tarz durumlar görülmüştür; yine de bu durum kadının hürlüğünün tamamen elinden alındığı anlamına gelmemektedir. Osmanlıda kadınlar dini törenlere özgürce katılabilmıştır. Kadınlar eğitim konusunda özgür değillerdir. Din okulları dışında eğitim görmeleri kısıtlanmıştır. Sadece saraydaki kadınlar din eğitimi dışında özel eğitim görebilmişlerdir. Eğitim gören iş kadınları da olmuştur; fakat çoğunluk saray kadınlarından oluşmuştur. Osmanlı zamanında kadınlar çoğu zaman devlet meselelerinden uzak yaşamışlardır. Kadınlar eşlerinin destekçisi olarak var olmuş hükümetle alakalı siyasi konulardan uzakta yaşamışlardır (Acar, 2019).

2.4.3 Cumhuriyet Dönemi Kadın

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanı ile kadınlar daha aktif rol almış erkekler ile eşit öğrenim görme hakkına sahip olmuşlardır. Kadınlar her meslek grubunda bulunabilmiş ve kadının sosyal hayattaki önemi anlaşılmış; bu yolda yenilikler yapılmaya başlanmıştır. Kadınların sosyal hayatta mesleklerini yapmaları ile kadının statüsü iyileşmiş, daha iyi bir boyut kazanmıştır. Meslek okullarında ve üniversitelerde kadınların eğitim öğretim görmeleri serbest olmuştur. Kadının gelişimine izin verilmiştir. 'Toplumları kültürel, simgesel ve yaşamsal olarak üreten kadınlardır' düşüncesi benimsenmiştir.

Toplumun yaşamsal üreticileri olma rolünde kadın, toplumun varoluşunda, halkın hakları ve yerine getirmesi gereken yükümlülükleri halkın sivil oluşumunda önemli göreve sahiptir.

Türk kadınının toplum içindeki konumu 'Türk modernleşme projesi' amacıyla hedeflemiştir. Osmanlı yapısından kurtularak kadının din egemenliğinden kurtarmak önemli bir araç olarak görülmüştür.

Kadının toplum içinde özerkliği ilan edilerek; devlet işleri, sosyal hayat ve birçok alanda toplumun medeniyetleşmesi açısından önemli bir unsur olarak görülmüştür (Bakacak, 2009).

Aile ve millet arasında en önemli köprü kadın faktörüdür. Toplumsal sistemin ilerleyişinde büyük katkısı olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk, Türk halkını daha çağdaş uygarlıklar seviyesine erişmesini sağlamak ve toplumda değişim yönünde yetiştirilmiş gençlerden oluşacağını düşünmüştür. Kadının hem aile içerisinde hem de toplumsal alanda erkekler ile aynı hür iradeye sahip olarak haklarını ifade etmelerini Cumhuriyet ile birlikte tanımlamıştır. Cumhuriyetin ilk zamanlarında ülkenin geride kalmışlığı ile kadın erkekten geri planda kalmış ve ikincil konumda belirlenmiş olması arasında iletişim kurmuş ve kadının hem toplum hem de siyasi alanda kendini yeniden şekillendirmeye ve toplum içindeki vazifelerini yeniden belirlemeye yönelik çalışmalar yürütülmüştür (Yalçın, 2019).

2.5 İstanbul Sözleşmesi'nin Tanımı, Önemi ve Özellikleri

Toplumsal cinsiyetin yaratmış olduğu alışlagelmiş roller kadın ve erkek arasında eşit olmayan görünüme sebep olmaktadır. Kadının bu rol içerisinde avantaj sağlayamadığı konum onu saldırıya açık bir hale getirmiştir. Erkeğin egemenlik sisteminde avantajı sağlayan taraf olarak bulunuyor olması, toplumsal cinsiyet açısından çoğu zaman kadını dezavantajlı durumda bırakmaktadır (Kuyucu, 2014).

Türkiye'nin taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin 1. maddesinde;

- ⇒ Kadının her türlü şiddet karşısında korunulması ve daha güçlü olması
- ⇒ Ayrımcılığın oluşabileceği durumun ve kadın-erkek arasındaki maddi eşitsizliğin ortadan kaldırılması
- ⇒ Ev içerisinde şiddete maruz kalan tüm kadınların ve kadına karşı yöneltilen şiddet mağdurunun korunması
- ⇒ Kadınlara yardım edilerek geniş bir çerçevede, politika ve önlemlerin geliştirilmesi
- ⇒ Şiddete karşı önlemlerin alınması doğrultusunda milletlerarası işbirliğinin yaygınlaşması

⇒ Bütüncül yaklaşım benimsenerek kuruluşların ve kolluğun birlikte daha etkili bir biçimde iş birlik içinde çalışmalarını, destek ve yardımcı sağlamaları bulunmaktadır.

İstanbul Sözleşmesi'nde kadının ve erkeğin hukuki ve fiili olarak eşit olmaları kadına karşı şiddet bağlamında önemli görülmektedir. Eşitlik olarak sunulan kavram toplumsal cinsiyet eşitliğidir. Bu yönde kontratın temel olarak üstünde durduğu şiddet ve ayrımcılık, toplumsal cinsiyete dayalıdır. Sözleşme, toplumsal cinsiyeti tanımlayan ve ilk olan milletlerarası belge olma özelliğine sahiptir. Kontrat kapsamında tanımlanan toplumsal cinsiyet kavramını toplum içerisinde kadınların ve erkeklerin sosyal olarak kabul edilen rol, etkinlik ve davranışları olarak ele alınmaktadır (Ceylan, 2022; Moroğlu, 2012).

Mevcut hükümet döneminde Türkiye'de imzaya sunulan İstanbul Sözleşmesi 10 ülkenin onaylaması ile 1 Ağustos 2014 tarihinde geçerli sayılmıştır. Sözleşme, şimdiye kadar 34 ülke tarafından kabul edilmiştir. Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'ni 11 Mayıs 2011 tarihinde imzalamış ve 14 Mart 2012'de onaylamıştır. Anayasa'nın 90. ilkesine göre, İstanbul Sözleşmesi kanun etkinde kabul edilmiş; ortaya çıkacak anlaşmazlıklarda İstanbul Sözleşmesi'nin buyrukları esas alınması ilkesi benimsenmiştir (Ak Sözleşme Ofisi, 2019).

Dönemin Cumhurbaşkanı tarafından sözleşme 20 Mart 2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 3718 sayılı Cumhurbaşkanı kararı neticesinde feshedilmiştir. İstanbul Sözleşmesi içerisinde bulunan 80. maddeye göre taraf devletlerden herhangi biri sözleşmeyi feshedebilmektedir. Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine ulaşıldığı tarihten itibaren üç ay içerisinde sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girmiş ve Türkiye 1 Temmuz 2021 tarihinde sözleşmeden resmen çekilmiştir (Ak Sözleşme, 2019).

2.6 İstanbul Sözleşmesi'nin Amacı

Doğu-batı fark etmeksizin tüm insanlığın büyük sorunu olarak kadının erkekten daha değersiz ve aşağı düzeyde olduğu görülmektedir. Bu eşitsizliğin bir an önce ortadan kaldırılması gerekmektedir. Tarihsel süreç içerisinde dinlerdeki uygulamalara bakıldığında teoride eşitlik, adalet söz konusu iken uygulamada bu

ilkeden çıkıldığı görülmektedir. Müslümanlığın da nasibini aldığı kadının değersizliği, aşağılanması, kimliğinin bulunmaması gibi birçok din dışı hareketler Hristiyanlıkta ve Yahudilikte de görülmüştür. Bu durum nedeni ile dinlerin ve tüm insanlığın kendini geliştirmesi, dar düşüncelerden kurtulması gerekmektedir. Bu geri kalmış düşüncelerden ve peşin hükümlü hareketlerden vazgeçilmesi beklenmektedir. İstanbul Sözleşmesi insanlığa ve toplumların olası zararlara karşı bilinçli, sözel ve yazılı ortamlarda talepte bulunularak ve bu isteğin mutlaka giderilmesi üzerine vurgu yapılarak farkındalık sağlanması gerekir. Bu konuda kullanılacak dil, toplumları rencide etmeyen, toplumların inançlarına ve onurlarını zedelemeyecek seviyede olmalıdır. Kültürlü ve bilinçli bireyler bu doğrultuda adaletli bir dil kullanmaktadır. Elbette insanlığın büyük sorunlarından olan kabalık eksik olmayacaktır (Balcı, 2020).

Kadına karşı uygulanan şiddet, insan hakkı ihlali ve toplum içinde kaçınılmaz bir problemdir. Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık problemi olarak öngörülen şiddet, ataerkil sistem ve toplumsal cinsiyet kalıpları ile onaylanmaktadır. Sistem ve kalıplaşmış yaklaşımlar kadını ikinci plana atmakta ve onu özel alanla sınırlamaktadır. Kadın, ataerkil sistem içerisinde ve toplumsal cinsiyet içinde kalıplaşmışın dışına çıktığında düzen eski hale gelebilir diye erkekler tarafından baskıya maruz kalmışlardır. Baskı, şiddet olarak uygulanmıştır. Kadınlara uygulanan şiddet geçmişten bugüne kadar çok sık karşımıza çıkmaktadır. Kadına karşı uygulanan şiddetin önlenmesi ve yok edilmesi için devletleri hukuki olarak birbirine bağlayan ilk milletlerarası düzenleme Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)'dir. Sözleşme, kılavuz niteliğindedir ve kadınlara karşı uygulanan şiddetin karşısında mücadele standartlarını belirleyebilmektedir. Sözleşmeyi temel alan Türkiye iç hukukundaki ilk düzenleme ise 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye Dair Kanun'dur. Bundan dolayı kadına uygulanan şiddetle mücadele konusunda İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Kanun'u anlama ve harekete geçmesini sağlamak amacıyla çalışma konusu olarak seçilmiştir. Çalışma Kadına Yönelik Şiddeti ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Sözleşme bağlamında 6284 sayılı Kanun'un incelenmesini göz önüne almaktadır (Kaplan, 2020).

Kadının şiddet ve aile içindeki şiddetten korunması ve bu durumun ortadan kaldırılması için bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi, kuruluşların ve kolluk güçlerinin birlikte hareket ederek daha etkili bir biçimde ortak şekilde desteğin ve yardımın sağlanması amaçlanmaktadır (Bakırcı, 2015).

2.6.1 İstanbul Sözleşmesi'nin Kapsamı

Küçük yaştaki kız çocukları dahil olmak üzere kadınlar, kadınlara karşı uygulanan şiddetin mağduru olmalarına karşın, erkek ve erkek çocuğun da aile içi şiddete maruz kaldığı görülebilir. Bundan kaynaklı sözleşme, aile içi şiddete maruz kalan yaşı kaç olursa olsun herkesi ve ev dışında ise şiddet mağduru kadınları ele almaktadır.

2.6.1.1 Şiddete Açık Güç Durumdaki Kadın Grupları

Sözleşme, şiddete maruz kalan, örneğin hamile kadınların, küçük çocuğu olan kadınların, yaşlı kadınların, fiziksel ve psikolojik engelleri bulunan kadınların, kırsal bölgelerde ve ücra köşelerde yaşamakta olan kadınların, azınlık gruplara üye olan kadınların, evsiz kadınların, seks işçisi olarak çalışan kadınların, eşcinsel kadınların özel gereksinimleri taraf olan devletlerce korunmaktadır (Bakırcı, 2015).

2.6.1.2 Sığınmacı ve Göçmen Kadınlar

Göç, bireylerin ya da toplulukların gelecek yaşamlarının tamamını veya en az altı aylığına yaşadıkları yerleşim yerini değiştirmesi olarak nitelendirilmektedir. Göç bir bireyin veya toplu olarak uluslararası bir sınıra geçerek bir merkezden başka bir merkeze geçmesidir. Bununla birlikte süresi, nedeni ve yapısına bakılmaksızın bireylerin yer değiştirmesine neden olan nüfus hareketleri olarak da ifade edilmektedir (Kara ve Naik, 2018).

2.6.1.3 İkamet Statüsü

İkamet ile ilgili iç hukukta mağdur lehine bazı düzenlemeler bulunmaktadır. Evlilik birliğinin son bulması durumunda, eş veya partnerin oturduğu adrese bağlı olan mağdurlar için, evliliğin veya ilişkinin zamanına bakılmadan bağımsız ikamet izni verilmesi iç hukukta düzenlenmiştir. Bu şekilde mağdurun ikamet statüsünden dolayı mağduriyetinin giderilmesi sağlanacaktır (Bakırcı, 2015).

2.6.1.4 Çocuklar

Taraf devletler, korunmaya ve yardıma ihtiyaç durumunu sağlarken, kontrat kapsamında gelişebilecek tüm şiddete maruz kalan çocukların ihtiyaçlarının hassasiyetle ele alınarak tüm önlemlerin alınmasını sağlamakla sorumludur. Dolayısıyla alınmış olunan her önlem karşısında sözleşme kapsamındaki tüm şiddete maruz kalmış çocukların psikolojilerini dikkate alarak çocukların gelişimi ve ruhsal durumu açısından gerekli tüm hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir (Bakırcı, 2015).

2.6.1.5 LGBT Bireyler

Sözleşmede, LGBT bireylere yönelik özellikle bir hukuki düzenleme bulunmamaktadır. Aynı cinsiyetten olan çiftlerin legal olarak tanınması da dâhil olmak üzere cinsel yönelimle alakalı olarak ortaya yeni standartlar koymamaktadır. Sözleşme’de toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği dahil birçok kavramın konusu olan bireylerle ilgili yukarıda belirtildiği gibi hukuki bir düzenleme bulunmamakla birlikte ev içi şiddet mağduru LGBT bireylerin de Sözleşme’nin sağladığı korumanın kapsamında olduğu kabul edilmektedir (Bakırcı, 2015)

2.7 Şiddet

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) şiddeti; “bireyin kendisine, başkasına, belirli bir topluluk veya gruba yönelik yaralama, ölüm, fiziksel zarar, bazı gelişim bozuklukları veya yoksunluk ile sonuçlanabilen, tehdit ya da fiziksel zor kullanma” durumu olarak tanımlamaktadır. Ev içerisinde uygulanan şiddet ise çocuk, yaşlı ve özellikle partnerin kadına uyguladığı şiddeti içeren bir terimdir.

Şiddet gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde önemli bir halk sağlığı sorunudur. Kadına karşı uygulanan şiddette tüm dünyada önemli bir sorundur (Polat, 2015).

Eski çağdan bugüne kadar insanlar hem toplumsal hem de kişisel ilişkiler üretirken yalnızca barış ortamında sosyalleşmemişlerdir. İnsanlık tarihi boyunca şiddet gündem konusu olmuş ve bu yaklaşım modern çağlara kadar taşınmıştır. Bu duruma Freud, insanın temel dürtülerinin cinsellik ve saldırganlık barındırdığını ifade ederek psikanalitik bir bağlam sunmuştur. Saldırgan hareketler sergilemenin, şiddet hareketlerinin ya da zorlayıcı davranmanın insanın doğasında olduğu ancak kontrol edilebilir bir dürtü olduğunu ifade etmiştir (Merkit, 2016).

2.7.1 Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddette de her türlü şiddette rastlandığı gibi yaşamın her aşamasından karşılaşılır. Psikolojik şiddet, bireyin ruhsal olarak benlik saygısının hırpalanmasına sebep olabilecek her türlü sözel ve fiziksel hareketleri içermektedir. Her türlü yapısal dinamikler failin, bireysel ve kültürel psikolojik şiddet uygulaması için neden haline dönüşebilmektedir. Psikolojik şiddet bireyin mental sağlığını zedelemeyi hedeflerken bunu bazı davranış şekilleri aracılığıyla gerçekleştirebilmektedir. Bu davranış şekilleri kapsamında değerlendirilebilecek fiziksel güç doğrudan kadına yönetilmek yerine kadını isteği doğrultusunda kontrol etme amacıyla gerçekleştirilebilir (Orbay, 2021).

2.7.2 Tecavüz Dahil Cinsel Şiddet

Şiddet türlerinden biri de cinsel şiddettir. Kim tarafından uygulanırsa uygulansın, koca, sevgili, kadına karşı cinsel amaçlı sözlü veya fiziksel şiddet cinsel bir şiddet olarak tanımlanmaktadır. Şiddet türlerinden biri olan cinsel şiddet kadınların çok az söz ettiği ya da hiç dile getirmedikleri ve getirmek istemedikleri şiddet türüdür. Zira cinsel şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet tarafında ifade edilmiş kadın ve erkek rolleri bulunmaktadır (Bolevin, 2016). Toplumsal cinsiyetten dolayı kadın bedeni ve cinsellik sürekli kontrol altında tutulmak istenmiştir. Bundan dolayı kadın, cinsel olarak şiddete uğradığında şiddetin konuşulmaması gerektiği şeklinde toplumsal bir baskı oluşmaktadır (Demir ve Gürsel, 2014).

Cinsel şiddet, kadını zorbalıkla tutmaya çalışan ve çoğu zaman kadına yönelik farklı şiddet tarzlarıyla birlikte karşımıza çıkan evrensel bir sorundur. Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, en yaygın toplumsal sorunlardan birisi olduğu halde, bu şiddet modeli kapsamlı bir biçimde ceza yargılanmasından zaman zaman ele alınamamakta ve pratikteki uygulanabilirliği tartışma konusu olmaktadır (Düvenci, 2004).

Cinsel saldırı suçu;

a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,

d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,

e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılmaktadır (Çakmut, 2018).

2.7.3 Kadın sünneti

Kadın sünneti; bir kadının dış labiası, iç labiası veya klitorisinin tamamını veya bir kısmını kesip çıkarma, infibülasyon veya işlevini yapamaz hale getirme, bu eylemlerden rastgele birine maruz kalmaya zorlama veya kadına bu eylemleri yaptırma, bir kız çocuğunu belirtilen eylemlerden rastgele birine teşvik etme, buna maruz kalmaya zorlama veya ona bu eylemleri yaptırma olarak tanımlanmaktadır (Bakırcı, 2015).

2.7.4 Ayrımcılık

Kadın erkek arasında kânunsal ve fiili denklığı reelleştirilmesini, kadına karşı uygulanan şiddeti önlemede anahtar bir unsur olarak kabul edilen sözleşme, kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı reddetmekte, kânunsal ve fiili denkliğin sağlanmasını öngörmektedir. Sözleşme; kadınlara karşı ortaya çıkan tüm ayrımcılığın ortadan yok edilmesine destekte bulunmak, kadınları sosyal ve hukuki yönden destekleyerek toplumdaki statüsünü iyileştirmeye odaklanmaktadır (Bakırcı, 2015).

2.8 Toplumsal Cinsiyet Roller

Bireylerin kadın veya erkek olarak göstermiş oldukları genetik, fizyolojik ve biyolojik olarak tanımlanan özelliklere cinsiyet denir. Toplumsal cinsiyet toplumun “kadın ve erkek” olarak bakış açısı ile ilgilidir. Toplumsal cinsiyet kadın ve erkeğin biyolojik cinsiyeti sebebiyle uygun olan toplumsal ve kültürel davranışlar, beklentiler, sorumluluklar ve rollerin tanımı olarak ifade edilmektedir. Biyolojik fizyolojik ve genetik yapının ortaya çıkardığı özellik “cinsiyet” kavramını oluştururken “toplumsal cinsiyet” ise kadın ve erkeğin toplumsal olarak yapılandırılan özellikleri oluşturur. İnsanlar toplumun belirtmiş olduğu cinsiyete özgü roller çerçevesinde kadın ve erkek olmayı öğrenerek gelişmektedir. Aynı zamanda toplumsal cinsiyetin zamana, sosyo-kültürel özelliklere ve aileye bağlı olarak değişebildiği hatta aynı toplumlarda zaman içinde değişebildiği de belirtilmektedir (Kalaycı, 2021).

2.8.1 Kadınların güçlendirilmesi

Güçlendirme; politik, sosyokültürel anlamda farklı tanımlar olsa da farklı anlamlar ifade ettiği vurgulanarak tartışmalı bir kavram olarak algılanmaktadır. Güçlendirme; kadın ve erkek ayırmadan kişilerin kendi hayatlarını kontrol altına alabilmeleri, kendi gündemlerini oluşturabilmelerini, beceri kazanabilmeleri ve karşı karşıya geldikleri sorunları çözümlenmeleri demektir. Yaşam kalitesi, insanların kendilerine karşı olan saygınlıkları ve gelişmiş hizmet sunumu için önemli bir kavram olmakta ve toplumun her bölgesinden kişinin refahını sağlamak için temel strateji olarak kabul edilmektedir.

Genellikle kadınların güçlendirilmesi stratejilere bakıldığında, ekonomik özgürlüğün kazanılması ile aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir (Yıldırım ve Gül, 2021).

Toplumsal cinsiyet, kadın-erkek olarak olaya bakmanın aksine sabit ve evrensel bir olgu olarak ele alınmamaktadır. Toplumsal cinsiyet olarak değerlendirildiğinde ise kadın ve erkek sınıflandırılması ya da kadın ve erkek sınıflandırılmasına ilişkin sosyokültürel yapı tarafından belirlenmiş hareket, rol ve tutumlara sahip olmak anlamına gelmektedir. Bu sınıflandırılma toplumsal kaynaklı değişim süreci içerisinde dönüşüme uğramaktadır. Toplumsal cinsiyet milletten millete, toplum içinde değişik kültürlere göre, dönemsel ve zamana bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir (Savaş, 2018).

Milli ve milletlerarası düzeyde uygulanan politikalar kadının ekonomiye katılımına öncelik vermiştir. Ekonomik özgürlüğünü eline alan kadın, etrafındakileri ve hatta toplumu pozitif yönde değiştirdiği kabul edilmektedir. Çok daha fazla işgücü piyasasına yerleşen kadın, kuvvetli kadındır algısı ve neo-liberal politikalar kadınların yaşamlarının kaçınılmaz biçimde daha da baskılamıştır. Bu nedenle kadınların bizzat kendileri tarafından da var olan ataerkil sistemdeki toplumsal cinsiyet rollerine atfedilen annelik, hasta bakıcılık ve ev işlerinde çalışmaları gibi uygulamalar kabul edilmiştir. Bu doğrultuda kadınlar da çalışma saatleri daha uygun esnek işgücü piyasasına yönelmişlerdir. Bununla birlikte kadınlar sigortası olmayan, sendikası olmayan ve güvencesiz işlerde çalışmaya başlamıştır. Diğer taraftan bu kanıksanmış sistem içinde kadınlar kendilerini ifade edebilmek için çok fazla gayret göstermiş, başarmak adına uyguladığı her türlü hamle maddi ve manevi çok daha fazla emek harcamalarına neden olmuştur (Yıldırım ve Gül, 2021).

Dünyanın birçok yerinde kadınlar, feminist hareketin uzun zaman süren mücadelesine karşın hala erkeğin toplum içinde statüsü ile kıyaslandığında dezavantajlı konumda bulunmaktadır. Uluslararası kuruluşlarda sürdürülen araştırmalarda erkeğin haklarını ve üstünlüğünü korumakta olan geleneksel yaklaşımlı toplumsal cinsiyet rollerine rastlanabilmektedir. Toplumun gelişmişlik seviyesini belirleyen kriterlerden olan toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal yapı içinde eşit ve adil bir düzende gerçekleştirilmesi durumunda o toplumun demokratik bir yapıda olduğu anlaşılabilir (Baydur ve Uçan, 2016).

2.8.2 Toplumsal Cinsiyet Eğitimi

Cinsiyet rolleri ve sosyalleşme kuramları olan Feminist eğitimciler, eşit eğitim imkanlarının sunumu ile hedeflenen işlere ulaşımında cinsiyetler arasında eşitliğin sağlanacağını düşünmüşlerdir. Kadın ve erkeğin farklı olmadıkları üzerinde vurgu yapmışlardır. Farklılık teorileri, farklılıkları olumlu karşılamakta ve tanımlamaktadır. Hem kişisel gelişim hem de daha eşit haklara sahip bir toplum için kadınların sahip oldukları değerlerin ve özel alanlarının vazgeçilmez olduklarını ifade etmektedirler. Bundan dolayı ulusallaşma yönünde yaklaşımları ile eğitim alanının tarafsız politikalar şeklinde düzenlenmesini, farklılık teorilericiler ise toplumsal cinsiyete duyarlı eğitimsel müdahaleyi önermişlerdir. Müdahalenin özünde ise ev içindeki uygulamaların ve bakım işini üstlenen kadınların rolleri bulunmaktadır. Farklılık analizleri esas olarak bağdaştırılan özelliklerle ele alınırken kadınlar ele alınarak kuramlaştırılmıştır (Sayılan, 2012).

2.9 Devletin Yükümlülükleri

Hükümetin özen “yükümlülüğünden” dolayı oluşan sorumluluğu söz konusudur. Toplumsal cinsiyetten kaynaklı her türlü şiddette hükümet ve kamu otoritesinin müdahalesi gerekmektedir. Yine devletler bir suçun işlenmesi/işlenebileceği ya da bir hakkın kişinin elinden alınması veya alınacağı bilgisine sahipse bu durumun önlenmesi için gereken imkanlara sahip olmasına rağmen bunun önüne geçemiyorsa bu sebepten doğacak zararlardan ve aynı zamanda bu zararlara bizzat kendisi neden olmuş gibi de sorumlu olmaktadır (Doğan, 2016).

3 GEREÇ VE YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Amacı ve Tipi

Araştırma, özel hastanede çalışan sağlık profesyonelleri ve hasta bakıcı dahil sağlık alanında çalışan personeller ile gerçekleştirilmiş olup katılımcıların İstanbul Sözleşmesi hakkındaki bilgileri ile ilgili toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla kesitsel-tanımlayıcı tipte gerçekleştirildi.

3.2 Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırmanın verileri Şubat 2022 ile Nisan 2022 tarihleri arasında Google Form ile oluşturan soru formu ile online olarak toplandı.

3.3 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Tanımlayıcı tipte planlanan çalışmanın evrenini, özel hastanede çalışan sağlık profesyonelleri ve personel oluşturdu. Örneklem büyüklüğü OpenEpi programı (<http://www.openepi.com/SampleSize/SSPropor.htm>) kullanılarak hesaplandı. Çalışmanın örneklem büyüklüğü; evren sayısı bilinmeyen örneklem hesabında, %5 yanlıgı düzeyi, %95 güven aralığında ve %80 güç ile ve prevalans %50 kabul edilerek 384 olarak hesaplanmıştır. Konunun hassasiyeti ve katılımcıların anketi doldurma konusundaki çekinceleri nedeni ile ulaşılacak istenen örneklemin %78,9'una (n=303) ulaşılmıştır. Örneklem olasılıksız örneklem yöntemlerinden olan gelişigüzel örneklem yöntemi ile oluşturulmuştur.

3.4 Veri Toplama Araçları

Araştırma veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini içeren “Sosyo-demografik ve Tanıtıcı Bilgiler” (12 soru) ile ilgili sorular, ikinci bölümden İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorular (6 soru), üçüncü bölümde ise “Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği” (38 soru) bulunmaktadır (Ek-2).

3.4.1 Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği (TCRTÖ)

Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları belirlemek amacıyla 2008 yılında Zeyneloğlu tarafından üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi için geliştirilmiştir. Toplam 38 maddeden oluşan “Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği” 0-5 arası puanlanmaktadır. Ölçekte öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutum cümlelerine; tamamen katılıyorsa “5” puan, katılıyorsa “4” puan, kararsızsa “3” puan, katılmıyorsa “2” puan, kesinlikle katılmıyorsa “1” puan olacak şekilde puanlandırılmıştır. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutum cümleleri ise; yukarıda belirtilen puanlamanın tam tersi olarak, tamamen katılıyorsa “1” puan, katılıyorsa “2” puan, kararsızsa “3” puan, katılmıyorsa “4” puan, kesinlikle katılmıyorsa “5” puan olacak şekilde puanlandırılmıştır. Bu puanlama şekli ile ölçekten alınabilecek en yüksek puan 190; en düşük puan ise 38 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan en yüksek değer toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduğunu, en düşük değer ise öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı 0,92 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, ölçek maddelerinin birbiriyle yüksek iç tutarlılığa ve yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Zeyneloğlu ve Terzioğlu, 2011). Ölçek üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir, ancak sağlık çalışanı akademisyenlerin, görev yapan hemşirelerin ve çeşitli branşlardaki öğretmen ve öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rollerini belirlemek amacıyla yapılmış çalışmalarda kullanılmıştır. Bu çalışmada Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeğinin Cronbach’s Alfa katsayısı 0,912 olarak yüksek güvenilirlikte olduğu bulunmuştur (Karagöz, 2017).

3.5 Araştırma Verilerinin Toplanması

Çalışmanın verileri Google Form ile oluşturan soru formu ile online olarak toplandı. Katılımcılara online olarak bilgilendirilme yapılmış ve araştırmaya katılmayı kabul eden kişilere anket formu gönderildi.

3.6 Araştırmanın Değişkenleri

3.6.1 Bağımlı Değişkenler

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği puanları bağımlı değişkendir.

3.6.2 Bağımsız Değişkenler

Katılımcıların sosyo-demografik bilgileri ile İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorular bağımsız değişkenlerdir.

3.7 Veri Analizi

İstatistiksel analizler için NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 (Kaysville, Utah, USA) programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (ortalama, standart sapma, medyan, frekans, yüzde, minimum, maksimum) kullanıldı. Nicel verilerin normal dağılıma uygunlukları Shapiro-Wilk testi ve grafiksel incelemeler ile sınanmıştır. Normal dağılım göstermeyen nicel değişkenlerin iki grup arası karşılaştırmalarında Mann-Whitney U test kullanıldı. Normal dağılım göstermeyen nicel değişkenlerin ikiden fazla grup arası karşılaştırmalarında Kruskal-Wallis testi ve Dunn-Bonferroni testi kullanıldı. Nitel verilerin karşılaştırılmasında Pearson ki-kare test, Fisher's exact test, Fisher-Freeman-Halton exact test kullanıldı. Nicel değişkenler arası ilişkilerin değerlendirilmesinde Spearman korelasyon analizi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

3.8 Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma için T.C İstanbul Arel Üniversitesi Etik Kurulundan 16.06.2020 tarih ve 2021/09 No ile izin alınmış olup Helsinki Bildirgesi kriterleri göz önünde bulundurulmuştur (Ek-4). Bilgilendirilmiş onam formunda gizlilik, güvenilirlik

ilkelerine ve çalışmanın kapsamına yer verilmiştir (Ek-1). Çalışmada kullanılan ölçeği geliştiren Simge Zeyneloğlu'ndan mail yoluyla ölçeğin kullanım izni alınmıştır (Ek-3)

3.9 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada olasılıksız örnekleme yöntemi kullanıldığı için sonuçlar genellenemez. Araştırma özel hastanede çalışan sağlık profesyonelleri ve personelleri ile gerçekleştirildiği için sonuçlar sadece örnekleme grubuna genellenebilir. Konunun hassasiyeti nedeni ile birçok katılımcı araştırmadan çekilmiştir. Özellikle “Türkiyenin 2011 yılında imzaladığı İstanbul sözleşmesinden çekilmesi kararı doğru bir karar mıdır?” sorusundan sonra araştırmadan ayrılan katılımcılar olmuştur. Bununla birlikte bazı katılımcılar ölçekteki “Erkeğin evleneceği kadın bakire olmalıdır” ve “Bir kadın cinsel ilişkiyi evlendikten sonra yaşamalıdır” sorularının Türkiye gelenek göreneklerine aykırı sorular olduğunu belirterek bu tarz bir çalışmaya katılmak istemediklerini belirtmiş ve araştırmadan ayrılmıştır. Bu sebeple amaçlanan örnekleme sayısına ulaşmada güçlük yaşanmıştır.

4 BULGULAR

Araştırma Şubat 2022 ile Nisan 2022 tarihleri arasında özel hastanede çalışan sağlık çalışanları %68'i (n=206) kadın, %32'si (n=97) erkek olmak üzere toplam 303 katılımcıyla yapılmıştır. Katılımcıların yaşları 20 ile 48 arasında değişmekte olup; ortalaması $29,53 \pm 4,76$ 'dır.

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımları

		n (%)
Cinsiyet	Kadın	206 (68,0)
	Erkek	97 (32,0)
Yaş	<i>Ort±ss</i>	29,53±4,76
	<i>Medyan (Min-Maks)</i>	29 (20-48)
Medeni durum	Evli	114 (37,6)
	Bekar	177 (58,4)
	Boşanmış	12 (4,0)
Eğitim Durumu	İlköğretim	8 (2,6)
	Lise	91 (30,0)
	Üniversite	164 (54,1)
	Yüksek lisans	32 (10,6)
	Doktora	8 (2,6)
Aylık gelir düzeyi	≤ 2000	2 (0,7)
	2001-3000	1 (0,3)
	3001-4000	24 (7,9)
	4001-5000	86 (28,4)
	≥ 5001	190 (62,7)
Doğum yerleri	Marmara	82 (27,1)
	İç Anadolu	79 (26,1)
	Karadeniz	43 (14,2)
	Akdeniz	50 (16,5)
	Güneydoğu Anadolu	15 (5,0)
	Doğu Anadolu	21 (6,9)
Meslek	Ege	13 (4,3)
	Hemşire	143 (47,2)
	Hekim	10 (3,3)
	Ebe	24 (7,9)
	Sağlık memuru	30 (9,9)
	Temizlik personeli	29 (9,6)
	Hasta taşıma personeli	29 (9,6)
	Hasta temsilcisi	34 (11,2)
Meslekte çalışma süresi	<i>Ort±ss</i>	5,36±4,05
	<i>Medyan (Min-Maks)</i>	4 (0,08-25)
Aile tipi	Çekirdek aile	228 (75,2)
	Geniş aile	68 (22,4)
	Diğer	7 (2,3)

Evlenme şekli	Görücü usulü ile, birbirimizi önceden tanımadan	13 (11,4)
	Görücü usulü ile, daha sonra tanışıp onaylayarak	24 (21,1)
	Tanışıp anlaşarak	77 (67,5)

Araştırmaya katılanların medeni durumları incelendiğinde; %37,6'sı (n=114) evli, %58,4'ü (n=177) bekar, %4'ü (n=12) boşanmış oldukları görülmüştür.

Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde; %2,6'sı (n=8) ilköğretim, %30'unun (n=91) lise, %54,1'inin (n=164) üniversite, %10,6'sının (n=32) yüksek lisans, %2,6'sının (n=8) doktora mezunu oldukları görülmüştür.

Katılımcıların aylık gelir düzeyi incelendiğinde, %0,7'si (n=2) 2000 ve altı, %0,3'ü (n=1) 2001-3000 arasında, %7,9'u (n=24) 3001-4000 arasında, %28,4'ü (n=86) 4001-5000, %62,7'si (n=190) 5001 ve üzerinde oldukları görülmüştür.

Katılımcıların doğum yerleri incelendiğinde; %27,1'i (n=82) Marmara, %26,1'i (n=79) İç Anadolu, %14,2'si (n=43) Karadeniz, %16,5'i (n=50) Akdeniz, %5'i (n=15) Güneydoğu Anadolu, %6,9'u (n=21) Doğu Anadolu, %4,3'ü (n=13) Ege bölgelerinde doğdukları görülmüştür.

Araştırmaya katılanların meslekleri incelendiğinde; %47,2'si (n=143) hemşire, %3,3'ü (n=10) hekim, %7,9'u (n=24) ebe, %9,9'u (n=30) sağlık memuru, %9,6'sı (n=29) temizlik personeli, %9,6'sı (n=29) hasta taşıma personeli, %11,2'si (n=34) hasta temsilcisi, %1,3'ü (n=4) diğer meslek sahibi oldukları görülmüştür.

Katılımcıların meslekte çalışma süreleri 0,08 ile 25 yıl arasında değişmekte olup; ortalama süre $5,36 \pm 4,05$ yıldır.

Katılımcıların aile tipleri incelendiğinde; %75,2'si (n=228) çekirdek ailesi, %22,4'ü (n=68) geniş aile, %2,3'ü (n=7) diğer aile tipleri oldukları görülmüştür.

Katılımcıların evlenme şekilleri incelendiğinde; %11,4'ünde (n=13) Görücü usulü ile, birbirimizi önceden tanımadan, %21,1'i (n=24) Görücü usulü ile, daha sonra tanışıp onaylayarak, %67,5'i (n=77) Tanışıp anlaşarak evlendikleri görülmüştür.

Tablo 2. Katılımcıların Siyasi ve Dini Görüşlerinin Dağılımları

		n (%)
Siyasi görüş	Türkçü/Ülkücü	45 (14,9)
	Ümmetçi/Muhafazakâr	24 (7,9)
	Liberal	11 (3,6)
	Demokrat	47 (15,5)
	Sosyal demokrat	105 (34,7)
	Komünist/Sosyalist	14 (4,6)
	Siyasi görüşüm yok	55 (18,2)
	Fikrim yok	2 (0,7)
Dini görüş	İnanırım ve inançlarımın gereğini yerine getiririm	147 (48,5)
	İnanırım ancak inançlarımın gereğini pek yerine getirmem	126 (41,6)
	Dini bir inancım yoktur	30 (9,9)

Araştırmaya katılanların siyasi görüşleri incelendiğinde; %14,9'u (n=45) Türkçe/ülküçü, %7,9'u (n=24) Ümmetçi/Muhafazakâr, %3,6'sı (n=11) liberal, %15,5'i (n=47) demokrat, %34,7'si (n=105) sosyal demokrat, %4,6'sı (n=14) Komünist/Sosyalist, %18,2'si (n=55) ise siyasi görüşü olmadığı, %0,7'si (n=2) fikri olmadığı görülmüştür.

Katılımcıların dini görüşleri incelendiğinde; %48,5'i (n=147) İnanırım ve inançlarımın gereğini yerine getirdiklerini, %41,6'sı (n=126) İnanırım ancak inançlarımın gereğini pek yerine getirmediğini, %9,9'u (n=30) ini bir inancının olmadığını söylemiştir.

Tablo 3. İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Sıklık Analizi

		n (%)
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	48 (15,8)
	Evet	255 (84,2)
İstanbul sözleşmesi hakkında bilgiyi edinme vasıtası	İletişim araçlarından	247 (96,9)
	Arkadaşlarımdan	5 (2,0)
	Komşulardan	2 (0,8)
	Diğer	1 (0,4)
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	22 (7,3)
	Evet	239 (78,9)
	Fikrim yok	42 (13,9)
Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karardır mıdır?	Evet	21 (6,9)
	Hayır	207 (68,3)
	Fikrim yok	75 (24,8)
İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi kararının	Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	12(60,0)

doğru olduğunu düşünüyorsanız nedenleri bir karar Evet ise neden?	Eşcinselliği özendirir	10(50,0)
	Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması	17(85,0)
	Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi	4 (20,0)
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	204 (67,3)
	Hayır	18 (5,9)
	Fikrim yok	81 (26,7)

Araştırmaya katılanların “İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna %84,2’si (n=255) evet yanıtını vermişlerdir. Evet diyenlerin nereden bilgi edindikleri incelendiğinde; %96,9’i (n=247) iletişim araçlarından, %2’si (n=5) arkadaşlarından, %0,8’i (n=2) komşulardan, %0,4’ü (n=1) diğer yerlerden bilgi edindikleri görülmüştür. Katılımcıların %78,9’u (n=239) “*Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?*” sorusuna evet yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılanların %6,9’u (n=21) “*Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?*” sorusuna evet yanıtını vermişlerdir. Evet diyenlerin nedenleri incelendiğinde; %60’ı (n=12) “*Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için*”, %50’si (n=10) “*Eşcinselliği özendirir*”, %85’i (n=17) “*Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması*”, %20’si ise (n=4) “*Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi*” sebeplerini söylemişlerdir. Katılımcıların %67,3’ü (n=204) Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiğinde kadına yönelik şiddetin artacağını söylemişlerdir (Tablo 3).

Tablo 4. Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği Puanının Tanımlayıcı Analizi

	Soru Sayısı	Ort±Ss	Medyan (Min-Maks)
TCRT Ölçek Toplam	38	146,61±25,68	150 (87-190)

Araştırmaya katılanların Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar 87 ile 190 arasında değişmekte olup; ortalama puan 146,61±25,68’dir (Tablo 4)

Tablo 5. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinin Tanımlayıcı Özelliklere Göre Karşılaştırılması

		Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği		
		Ort±Ss	Medyan (Min-Maks)	p
Cinsiyet	Kadın	153,11±24,13	158 (94-190)	^a 0,001**
	Erkek	132,81±23,43	128 (87-188)	
Medeni durum	Evli	142,68±25,86	145,5 (94-190)	^b 0,015*
	Bekar	149,98±25,18	154 (87-189)	
	Boşanmış	134,33±24,37	135 (95-171)	
Eğitim Durumu	İlköğretim	130,13±15,71	125,5 (109-151)	^b 0,001**
	Lise	138,09±26,10	139 (91-190)	
	Üniversite	151,99±23,74	157,5 (100-190)	
	Yüksek lisans	148,94±28,70	151,5 (87-188)	
	Doktora	140,50±26,20	149,5 (100-177)	
Aylık gelir düzeyi	≤ 4000 TL	126,07±27,39	116 (102-189)	^b 0,001**
	4001-5000 TL	142,24±26,16	142,5 (91-189)	
	≥ 5001 TL	151,51±23,46	156 (87-190)	
Doğum yerleri	Marmara	158,65±23,77	160,5 (95-190)	^b 0,001**
	İç Anadolu	148,05±22,58	150 (104-188)	
	Karadeniz	144,14±25,43	150 (98-187)	
	Akdeniz	134,98±21,72	126,5 (100-178)	
	Güneydoğu Anadolu	141,60±26,85	142 (105-180)	
	Doğu Anadolu	129,00±29,88	123 (87-189)	
	Ege	149,15±28,02	153 (102-186)	
Meslek	Hemşire	156,45±24,04	162 (104-190)	^b 0,001**
	Hekim	135,60±28,77	146 (87-177)	
	Ebe	138,08±24,75	132 (98-174)	
	Sağlık memuru	140,17±24,59	140 (104-186)	
	Temizlik personeli	133,76±22,57	130 (95-170)	
	Hasta taşıma personeli	136,17±23,96	149 (91-170)	
	Hasta temsilcisi	138,32±21,82	136,5 (102-188)	
Aile tipi	Çekirdek aile	149,27±25,81	154,5 (98-190)	^b 0,001**
	Geniş aile	136,74±23,17	135 (87-181)	
	Diğer	156,14±23,20	162 (117-187)	
Evlenme şekli	Görücü usulü ile, birbirimizi önceden tanımadan	123,69±23,37	112 (94-160)	^b 0,002**
	Görücü usulü ile, daha sonra tanışıp onaylayarak	131,42±22,27	126 (87-172)	
	Tanışıp anlaşarak	147,13±26,43	148 (100-190)	

^aMann Whitney-U Test^bKruskal Wallis Test & Dunn Bonferonni Test

*p<0,05

**p<0,01

Kadın katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar, erkeklerden istatistiksel olarak anlamlı seviyede yüksek saptanmıştır (p=0,001; p<0,01) (Tablo 5).

Medeni durumlarına göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,015$; $p<0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; bekar katılımcıların ölçekten aldıkları toplam puanlar, evli olanlardan anlamlı yüksektir ($p=0,049$; $p<0,05$) (Tablo 5).

Eğitim durumlarına göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; üniversite mezunlarının aldıkları puanlar, lise mezunlarından anlamlı yüksektir ($p=0,001$; $p<0,01$) (Tablo 5).

Aylık gelirlerine göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; 4000 TL ve altı geliri olanların ölçekten aldıkları toplam puanlar, 4001-5000 arası ve 5001 ve üzeri geliri olanlardan anlamlı düşüktür ($p=0,019$; $p=0,001$; $p<0,05$). Geliri 5001 ve üzeri olan katılımcıların ölçekten aldıkları toplam puanlar, 4001-5000 arasında olanlardan anlamlı yüksektir ($p=0,017$; $p<0,05$) (Tablo 5).

Doğum yerlerine göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; Marmara bölgesinde doğanların ölçekten aldıkları toplam puanlar, Doğu Anadolu bölgesinde doğanlardan anlamlı yüksektir ($p=0,001$; $p<0,01$) (Tablo 5).

Mesleklerine göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; hemşirelerin ölçekten aldıkları toplam puanlar, temizlik personelinin, hasta taşıma personelinin, hasta temsilcisinden, ebeden, sağlık memurundan anlamlı yüksektir (*sırasıyla*; $p=0,001$; $p=0,001$; $p=0,002$; $p=0,031$; $p=0,019$; $p<0,05$) (Tablo 5).

Aile tipine göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; çekirdek aile olanların ölçekten aldıkları toplam puanlar, geniş aile olanlardan anlamlı yüksektir ($p=0,001$; $p<0,01$) (Tablo 5).

Evlenme şekillerine göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,002$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; tanışıp anlaşarak evlenenlerin ölçekten aldıkları toplam puanlar, görücü usulü ile, birbirimizi önceden tanımadan diyenlerden anlamlı yüksektir ($p=0,001$; $p<0,01$) (Tablo 5).

Tablo 6. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği Puanlarının Siyasi Görüşlere Göre Karşılaştırılması

		Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği		<i>p</i>
		<i>Ort±Ss</i>	<i>Medyan (Min-Maks)</i>	
Siyasi görüş	Türkçü/Ülkücü	150,73±17,17	151 (113-180)	<i>p</i>0,002**
	Ümmetçi/Muhafazakâr	134,17±26,22	132 (91-180)	
	Liberal	138,09±24,08	142 (105-186)	
	Demokrat	145,21±26,16	150 (95-190)	
	Sosyal demokrat	145,48±23,89	151 (100-188)	
	Komünist/Sosyalist	135±24,78	122 (105-177)	
	Siyasi görüşüm yok	156,78±30,83	167 (87-190)	
Dini görüş	İnanırım ve inançlarımın gereğini yerine getiririm	148,38±22,78	152 (87-188)	<i>p</i>0,001**
	İnanırım ancak inançlarımın gereğini pek yerine getirmem	150,78±26,32	155 (95-190)	
	Dini bir inancım yoktur	120,47±21,78	111 (100-177)	

^bKruskal Wallis Test & Dunn Bonferonni Test

** $p<0,01$

Siyasi görüşlerine göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,002$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; siyasi görüşü olmayanların ölçekten aldıkları toplam puanlar Ümmetçi/Muhafazakâr olanlardan anlamlı yüksektir ($p=0,006$; $p<0,01$) (Tablo 6).

Dini görüşlerine göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; dini inancı olmayanların ölçekten aldıkları toplam puanlar, İnanırım ve inançlarının gereğini yerine getiririm ve İnanırım ancak inançlarının gereğini pek yerine getirmem diyenlerden anlamlı düşüktür ($p=0,001$; $p=0,001$; $p<0,01$) (Tablo 6).

Tablo 7. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinin İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Sorulara Göre Karşılaştırılması

		Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği		<i>p</i>
		<i>Ort±Ss</i>	<i>Medyan (Min-Maks)</i>	
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	128,50±25,19	122 (94-184)	^a 0,001**
	Evet	150,02±24,36	155 (87-190)	
Nereden bilgi edindiniz?	İletişim araçları	150,58±24,02	155 (87-190)	^b 0,064
	Arkadaşlarımdan	129,20±25,94	118 (100-165)	
	Komşulardan	115,00±12,73	115 (106-124)	
	Diğer	186,00±0,00	186 (186-186)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	131,09±21,76	129,5 (95-170)	^b 0,001**
	Evet	151,72±24,24	156 (87-190)	
	Fikrim yok	125,67±21,78	121 (91-172)	
Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?	Evet	134,33±28,49	121 (100-186)	^b 0,001**
	Hayır	152,39±23,18	156 (87-190)	
	Fikrim yok	134,12±26,15	129 (91-189)	
Nedenler				
Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	Hayır	152,25±27,71	157 (113-186)	^a 0,013*
	Evet	119,25±19,40	112,5 (100-158)	
Eşcinselliği özendirir	Hayır	145,90±29,19	151,5 (111-186)	^a 0,026*
	Evet	119,00±19,58	112,5 (100-155)	
	Fikrim yok	141,35±26,77	140 (91-189)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	148,97±24,77	152 (98-190)	^b 0,117
	Hayır	143,61±28,48	151,5 (87-174)	
	Fikrim yok	141,35±26,77	140 (91-189)	

•Gözlem sayısı yetersiz olduğundan analize dâhil edilmemiştir.

^aMann Whitney-U Test

^bKruskal Wallis Test & Dunn Bonferonni Test

* $p<0,05$

** $p<0,01$

Katılımcıların “İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna evet yanıtı verenlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar, hayır diyenlerden istatistiksel olarak anlamlı seviyede yüksek saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$) (Tablo 7).

Katılımcıların “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; evet diyenlerin ölçekten aldıkları toplam puanlar, hayır ve fikrim yok diyenlerden anlamlı yüksektir ($p=0,001$; $p=0,001$; $p<0,01$) (Tablo 7).

Katılımcıların “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; hayır diyenlerin ölçekten aldıkları toplam puanlar, evet ve fikrim yok diyenlerden anlamlı yüksektir ($p=0,008$; $p=0,001$; $p<0,01$) (Tablo 7).

Katılımcıların İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesini doğru bulma nedenlerinden “Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için” diyenlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar, doğru bulmayanlardan istatistiksel olarak anlamlı seviyede düşük saptanmıştır ($p=0,013$; $p<0,05$) (Tablo 7).

Katılımcıların İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesini doğru bulma nedenlerinden “Eşcinselliği özendirir” diyenlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar, doğru bulmayanlardan istatistiksel olarak anlamlı seviyede düşük saptanmıştır ($p=0,026$; $p<0,05$) (Tablo 7).

Katılımcıların İstanbul Sözleşmesi hakkında nereden bilgi edindiklerine ve “Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$) (Tablo 7).

Tablo 8. Cinsiyete Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması

		Cinsiyet		p
		Kadın	Erkek	
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	21 (10,2)	27 (27,8)	^c 0,001**
	Evet	185 (89,8)	70 (72,2)	
Nereden bilgi edindiniz?	İletişim araçları	180 (97,8)	67 (95,7)	^e 0,498
	Arkadaşımdan	3 (1,6)	2 (2,9)	
	Komşulardan	1 (0,5)	1 (1,4)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	12 (5,8)	10 (10,3)	^c 0,001**
	Evet	177 (85,9)	62 (63,9)	
	Fikrim yok	17 (8,3)	25 (25,8)	
Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?	Evet	14 (6,8)	7 (7,2)	^e 0,007**
	Hayır	152 (73,8)	55 (56,7)	
	Fikrim yok	40 (19,4)	35 (36,1)	
Nedenler				
Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	Hayır	6 (46,2)	2 (28,6)	^d 0,642
	Evet	7 (53,8)	5 (71,4)	
Eşcinselliği özendirir	Hayır	6 (46,2)	4 (57,1)	^d 1,000
	Evet	7 (53,8)	3 (42,9)	
Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması	Hayır	1 (7,7)	2 (28,6)	^c 0,212
	Evet	12 (92,3)	5 (71,4)	
Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi	Hayır	10 (76,9)	6 (85,7)	^d 1,000
	Evet	3 (23,1)	1 (14,3)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	141 (68,4)	63 (64,9)	^e 0,679
	Hayır	13 (6,3)	5 (5,2)	
	Fikrim yok	52 (25,2)	29 (29,9)	

^cPearson Chi-Square Test^dFisher Exact Test^eFisher Freeman Halton Test

**p<0,01

Kadın katılımcıların İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi sahibi olma oranı, erkeklerden istatistiksel olarak anlamlı seviyede yüksek saptanmıştır (p=0,001; p<0,01) (Tablo 8).

Cinsiyetlere göre katılımcıların “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır (p=0,001; p<0,01). Kadınların evet yanıtını verme oranı erkeklerden daha fazla iken; erkeklerin fikrim yok deme oranı kadınlardan daha fazladır (Tablo 8).

Cinsiyetlere göre katılımcıların “Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır (p=0,007; p<0,01).

Kadınların hayır yanıtını verme oranı erkeklerden daha fazla iken; erkeklerin fikrim yok deme oranı kadınlardan daha fazladır.

Cinsiyetlere göre katılımcıların İstanbul Sözleşmesi hakkında nereden bilgi edindikleri, Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesini doğru bulma nedenleri ve "Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?" sorusuna verdikleri yanıtlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$) (Tablo 8).

Tablo 9. Yaşa Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması

		Yaş		
		Ort±Ss	Medyan (Min-Maks)	p
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	30,52±4,61	30 (22-42)	^a 0,051
	Evet	29,35±4,78	28 (20-48)	
Nereden bilgi edindiniz?	İletişim araçları	29,28±4,75	28 (20-48)	^b 0,728
	Arkadaşlar	30,60±6,62	30 (24-40)	
	Komşular	34,00±5,66	34 (30-38)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	31,05±4,17	30,5 (23-42)	^b 0,003**
	Evet	29,17±4,81	28 (20-48)	
	Fikrim yok	30,86±4,51	30 (22-41)	
Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?	Evet	30,05±3,77	29 (25-42)	^b 0,178
	Hayır	29,33±4,97	28 (20-48)	
	Fikrim yok	29,97±4,46	30 (22-42)	
Nedenler				
Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	Hayır	28,63±1,77	29 (25-31)	^a 0,350
	Evet	30,92±4,64	29,5 (26-42)	
Eşcinselliği özendirir	Hayır	31,20±4,61	29 (28-42)	^a 0,252
	Evet	28,80±2,66	28,5 (25-33)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	29,46±4,75	29 (20-45)	^b 0,617
	Hayır	30,78±5,45	29 (24-45)	
	Fikrim yok	29,44±4,69	29 (22-48)	

^aMann Whitney-U Test

^bKruskal Wallis Test & Dunn Bonferonni Test

** $p<0,01$

Yaşlarına göre katılımcıların "Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?" sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,003$; $p<0,01$). Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar neticesinde; evet yanıtını verenlerin yaşları fikrim yok ve hayır diyenlerden anlamlı düşüktür ($p=0,026$; $p=0,036$; $p<0,05$) (Tablo 9).

Yaşlarına göre katılımcıların İstanbul Sözleşmesi ile ilgili diğer sorulara verdikleri yanıtlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$) (Tablo 9).

Tablo 10. Medeni Duruma Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması

		Medeni Durum			p
		Evli	Bekar	Boşanmış	
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	26(22,8)	19(10,7)	3 (25,0)	$^{e}0,012^{**}$
	Evet	88(77,2)	158(89,3)	9 (75,0)	
Nereden bilgi edindiniz?	İletişim araçlarından	82(94,3)	156(98,7)	9 (100)	$^{e}0,204$
	Arkadaşlarımdan	3 (3,4)	2 (1,3)	0 (0)	
	Komşulardan	2 (2,3)	0 (0)	0 (0)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	11 (9,6)	9 (5,1)	2 (16,7)	$^{e}0,001^{**}$
	Evet	82(71,9)	149(84,2)	8 (66,7)	
	Fikrim yok	21(18,4)	19 (10,7)	2 (16,7)	
Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?	Evet	7 (6,1)	14 (7,9)	0 (0)	$^{e}0,007^{**}$
	Hayır	69(60,5)	129(72,9)	9 (75,0)	
	Fikrim yok	38(33,3)	34 (19,2)	3 (25,0)	
Nedenler					
Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	Hayır	2 (33,3)	6 (42,9)	0 (0)	$^{e}0,642$
	Evet	4 (66,7)	8 (57,1)	0 (0)	
Eşcinselliği özendirir	Hayır	4 (66,7)	6 (42,9)	0 (0)	$^{e}1,000$
	Evet	2 (33,3)	8 (57,1)	0 (0)	
Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması	Hayır	2 (33,3)	1 (7,1)	0 (0)	$^{e}1,000$
	Evet	4 (66,7)	13 (92,9)	0 (0)	
Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi	Hayır	5 (83,3)	11 (78,6)	0 (0)	
	Evet	1 (16,7)	3 (21,4)	0 (0)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	75(65,8)	122(68,9)	7 (58,3)	$^{e}0,679$
	Hayır	7 (6,1)	9 (5,1)	2 (16,7)	
	Fikrim yok	32(28,1)	46 (26)	3 (25)	

^eFisher Freeman Halton Test

$^{**}p<0,01$

Medeni durumlarına göre katılımcıların “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Bekar olanların evet deme oranı evli olanlardan yüksektir (Tablo 10).

Medeni durumlarına göre katılımcıların “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır (p=0,001; p<0,01). Bekarların evet yanıtını verme oranları evlilerden yüksektir (Tablo 10).

Medeni durumlarına göre katılımcıların “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır (p=0,007; p<0,01). Bekarların hayır yanıtını verme oranı, evlilerden yüksektir (Tablo 10).

Medeni durumlarına göre katılımcıların İstanbul Sözleşmesi ile ilgili diğer sorulara verdikleri yanıtlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0,05) (Tablo 10).

Tablo 11. Eğitim Durumuna Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması

		Eğitim Durumu					
		İlköğretim	Lise	Üniversite	Yüksek lisans	Doktora	
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	(87,5)	26 (28,6)	14 (8,5)	1 (3,1)	0 (0)	<i>^d0,001**</i>
	Evet	1 (12,5)	65 (71,4)	150 (91,5)	31 (96,9)	8 (100)	
Nereden bilgi edindiniz?	İletişim araçları	1 (100)	61 (93,8)	149 (99,3)	29 (96,7)	7 (87,5)	<i>^d0,051</i>
	Arkadaş	0 (0)	2 (3,1)	1 (0,7)	1 (3,3)	1 (12,5)	
	Komşu	0 (0)	2 (3,1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	1 (12,5)	14 (15,4)	5 (3,0)	2 (6,3)	0 (0)	<i>^d0,001**</i>
	Evet	1 (12,5)	54 (59,3)	148 (90,2)	29 (90,6)	7 (87,5)	
	Fikrim yok	6 (75)	23 (25,3)	11 (6,7)	1 (3,1)	1 (12,5)	
Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?	Evet	0 (0)	4 (4,4)	14 (8,5)	2 (6,3)	1 (12,5)	<i>^d0,001**</i>
	Hayır	1 (12,5)	47 (51,6)	125 (76,2)	27 (84,4)	7 (87,5)	
	Fikrim yok	7 (87,5)	40 (44,0)	25 (15,2)	3 (9,4)	0 (0)	
Nedenler	Hayır	0 (0)	1 (25,0)	6 (46,2)	1 (50,0)	0 (0)	<i>^d0,877</i>
	Evet	0 (0)	3 (75,0)	7 (53,8)	1 (50,0)	1 (100)	
	Hayır	0 (0)	1 (25,0)	6 (46,2)	2 (100)	1 (100)	

Eşcinselliği özendirir	Evet	0 (0)	3 (75,0)	7 (53,8)	0 (0)	0 (0)	
Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması	Hayır	0 (0)	0 (0)	1 (7,7)	1 (50,0)	1 (100)	<i>^d0,067</i>
	Evet	0 (0)	4 (100)	12 (92,3)	1 (50,0)	0 (0)	
Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi	Hayır	0 (0)	3 (75,0)	10 (76,9)	2 (100)	1 (100)	<i>^d1,000</i>
	Evet	0 (0)	1 (25,0)	3 (23,1)	0 (0)	0 (0)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	1 (12,5)	53 (58,2)	118 (72)	26 (81,3)	6 (75)	<i>^d0,001**</i>
	Hayır	0 (0)	4 (4,4)	11 (6,7)	2 (6,3)	1 (12,5)	
	Fikrim yok	7 (87,5)	34 (37,4)	35 (21,3)	4 (12,5)	1 (12,5)	

^dFisher Exact Test

** $p < 0,01$

Eğitim durumlarına göre katılımcıların “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). İlköğretim mezunu olanların evet yanıtını verme oranları, lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora mezunlarından düşüktür. Lise mezunu olanların evet yanıtını verme oranları, üniversite, yüksek lisans ve doktora mezunlarından düşüktür (Tablo 11).

Eğitim durumlarına göre katılımcıların “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). İlköğretim mezunu olanların evet yanıtını verme oranları, lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora mezunlarından düşüktür. Lise mezunu olanların evet yanıtını verme oranları, üniversite ve yüksek lisans mezunlarından düşüktür (Tablo 11).

Eğitim durumlarına göre katılımcıların “Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). İlköğretim mezunu olanların evet yanıtını verme oranları, lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora mezunlarından düşüktür. Lise mezunu olanların evet yanıtını verme oranları, üniversite ve yüksek lisans mezunlarından düşüktür (Tablo 11).

Eğitim durumlarına göre katılımcıların ‘‘Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiğinde kadına yönelik Şiddet artar mı?’’ sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,004$; $p<0,01$). İlköğretim mezunu olanların evet yanıtını verme oranları, lise, niversite, yüksek lisans ve doktora mezunlarından düşüktür. Lise mezunu olanların evet yanıtını verme oranları, niversite ve yüksek lisans mezunlarından düşüktür (Tablo 11).

Eğitim durumlarına göre katılımcıların İstanbul Sözleşmesi ile ilgili diğer sorulara verdikleri yanıtlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$) (Tablo 11).

Tablo 12. Aylık Gelir Düzeyine Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması

		Aylık gelir düzeyi			p
		≤ 4000	4001-5000	≥ 5001	
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	19 (70,4)	15 (17,4)	14 (7,4)	<i>e0,001**</i>
	Evet	8 (29,6)	71(82,6)	176 (92,6)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	8 (29,6)	9 (10,5)	5 (2,6)	<i>e0,001**</i>
	Evet	6 (22,2)	60(69,8)	173(91,1)	
	Fikrim yok	13(48,1)	17(19,8)	12 (6,3)	
Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?	Evet	0 (0)	6 (7,0)	15 (7,9)	<i>e0,001**</i>
	Hayır	7 (25,9)	55(64,0)	145(76,3)	
	Fikrim yok	20(74,1)	25(29,1)	30 (15,8)	
Nedenler					
Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	Hayır	0 (0)	2 (33,3)	6 (42,9)	<i>e1,000</i>
	Evet	0 (0)	4 (66,7)	8 (57,1)	
Eşcinselliği zendirmektedir	Hayır	0 (0)	2 (33,3)	8 (57,1)	<i>e0,628</i>
	Evet	0 (0)	4 (66,7)	6 (42,9)	
Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması	Hayır	0 (0)	0 (0)	3 (21,4)	<i>e0,521</i>
	Evet	0 (0)	6 (100)	11 (78,6)	
Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi	Hayır	0 (0)	5 (83,3)	11 (78,6)	<i>e1,000</i>
	Evet	0 (0)	1 (16,7)	3 (21,4)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiğinde kadına yönelik Şiddet artar mı?	Evet	15 (55,6)	55 (64)	134 (70,5)	<i>e0,095</i>
	Hayır	0 (0)	4 (4,7)	14 (7,4)	
	Fikrim yok	12 (44,4)	27 (31,4)	42 (22,1)	

eFisher Freeman Halton Test

**p<0,01

Aylık gelir düzeylerine göre katılımcıların “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Geliri 4000 ve altı olanların evet yanıtını verme oranları 4001-5000 ve 5001 ve üzeri olanlardan düşüktür (Tablo 12).

Aylık gelir düzeylerine göre katılımcıların “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Geliri 4000 ve altı olanların evet yanıtını verme oranları 4001-5000 ve 5001 ve üzeri olanlardan düşüktür. Geliri 5001 ve üzeri olanların fikrim yok yanıtını verme oranı 4000 ve altı, 4001-5000 arasında olanlardan düşüktür (Tablo 12).

Aylık gelir düzeylerine göre katılımcıların “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Geliri 4000 ve altı olanların evet yanıtını verme oranları 4001-5000 ve 5001 ve üzeri olanlardan düşüktür. Geliri 5001 ve üzeri olanların fikrim yok yanıtını verme oranı 4000 ve altı, 4001-5000 arasında olanlardan düşüktür (Tablo 12).

Aylık gelir düzeylerine göre katılımcıların İstanbul Sözleşmesi ile ilgili diğer sorulara verdikleri yanıtlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$) (Tablo 12).

Tablo 13. Doğum Yerlerine Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması

		Doğum yerleri							<i>p</i>
		Marmara	İç Anadolu	Karadeniz	Akdeniz	Güneydoğu Anadolu	Doğu Anadolu	Ege	
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	8 (9,8)	13 (16,5)	7 (16,3)	3 (6,0)	5 (33,3)	9 (42,9)	3 (23,1)	<i>0,003**</i>
	Evet	74 (90,2)	66 (83,5)	36 (83,7)	47 (94,0)	10 (66,7)	12 (57,1)	10 (76,9)	
Nereden bilgi edindiniz?	İletişim araçları	72 (97,3)	65 (98,5)	36 (100)	45 (95,7)	9 (90,0)	11 (91,7)	9 (100)	<i>0,058</i>
	Arkadaşlar	2 (2,7)	0 (0)	0 (0)	2 (4,3)	0 (0)	1 (8,3)	0 (0)	
	Komşulardan	0 (0)	1 (1,5)	0 (0)	0 (0)	1 (10,0)	0 (0)	0 (0)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	6 (7,3)	7 (8,9)	3 (7,0)	0 (0)	3 (20,0)	2 (9,5)	1 (7,7)	<i>0,032*</i>
	Evet	69 (84,1)	58 (73,4)	35 (81,4)	45 (90,0)	9 (60,0)	12 (57,1)	11 (84,6)	
	Fikrim yok	7 (8,5)	14 (17,7)	5 (11,6)	5 (10,0)	3 (20,0)	7 (33,3)	1 (7,7)	
Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir kararmıdır?	Evet	2 (2,4)	3 (3,8)	6 (14)	6 (12,0)	1 (6,7)	0 (0)	3 (23,1)	<i>0,007**</i>
	Hayır	65 (79,3)	55 (69,6)	27 (62,8)	34 (68,0)	8 (53,3)	10 (47,6)	8 (61,5)	
	Fikrim yok	15 (18,3)	21 (26,6)	10 (23,3)	10 (20,0)	6 (40,0)	11 (52,4)	2 (15,4)	
Nedenler									
Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	Hayır	1 (50,0)	2 (66,7)	2 (40,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (100)	<i>0,063</i>
	Evet	1 (50,0)	1 (33,3)	3 (60,0)	6 (100)	1 (100)	0 (0)	0 (0)	
Eşcinselliği özendirir	Hayır	0 (0)	2 (66,7)	3 (60,0)	1 (16,7)	1 (100)	0 (0)	3 (100)	<i>0,093</i>
	Evet	2 (100)	1 (33,3)	2 (40,0)	5 (83,3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet	Hayır	0 (0)	0 (0)	1 (20,0)	1 (16,7)	1 (100)	0 (0)	0 (0)	<i>0,455</i>
	Evet	2 (100)	3 (100)	4 (80,0)	5 (83,3)	0 (0)	0 (0)	3 (100)	

kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması									
Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi	Hayır	1 (50,0)	3 (100)	5 (100)	3 (50,0)	1 (100)	0 (0)	3 (100)	<i>e</i>0,183
	Evet	1 (50,0)	0 (0)	0 (0)	3 (50,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	61 (74,4)	52 (65,8)	27 (62,8)	36 (72)	7 (46,7)	11 (52,4)	10 (76,9)	<i>e</i>0,417
	Hayır	3 (3,7)	6 (7,6)	4 (9,3)	3 (6,0)	0 (0)	2 (9,5)	0 (0)	
	Fikrim yok	18 (22)	21 (26,6)	12 (27,9)	11 (22)	8 (53,3)	8 (38,1)	3 (23,1)	

*e*Fisher Freeman Halton Test

*p<0,05   **p<0,01

*e*Fisher Freeman Halton Test

*p<0,05   **p<0,01

Doğum yerlerine göre katılımcıların “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,003$; $p<0,01$). Marmara bölgesinde doğanların evet yanıtını verme oranları Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde doğanlardan yüksektir. Doğu Anadolu bölgesinde doğanların evet yanıtını verme oranları İç Anadolu, Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde doğanlardan düşüktür (Tablo 13).

Doğum yerlerine göre katılımcıların “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,032$; $p<0,05$). Marmara, Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde doğanların evet yanıtını verme oranları Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde doğanlardan yüksektir. Doğu Anadolu bölgesinde doğanların fikrim yok deme oranları Marmara, İç Anadolu ve Akdeniz bölgesinde doğanlardan yüksektir (Tablo 13).

Doğum yerlerine göre katılımcıların “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,007$; $p<0,01$). Marmara bölgesinde doğanların hayır yanıtını verme oranları Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesindekilerden yüksektir (Tablo 13).

Doğum yerlerine göre katılımcıların İstanbul Sözleşmesi ile ilgili diğer sorulara verdikleri yanıtlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$) (Tablo 13).

Tablo 14. Mesleklere Göre İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Soruların Karşılaştırılması

		Meslek							<i>p</i>
		Hemşire	Hekim	Ebe	Sağlık memuru	Temizlik personeli	Hasta taşıma personeli	Hasta temsilcisi	
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	11 (7,7)	0 (0)	(8,3)	2 (6,7)	16 (55,2)	13 (44,8)	2 (5,9)	<i>e</i> 0,001**
	Evet	132(92,3)	10(100)	2(91,7)	28 (93,3)	13 (44,8)	16 (55,2)	32 (94,1)	
Nereden bilgi edindiniz?	İletişim araçları	129 (98,5)	9 (90,0)	2 (100)	27 (96,4)	10 (76,9)	16 (100)	32 (100)	<i>e</i> 0,065
	Arkadaşımdan	2 (1,5)	1 (10,0)	0 (0)	1 (3,6)	1 (7,7)	0 (0)	0 (0)	
	Komşulardan	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (15,4)	0 (0)	0 (0)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duyduunuz mu?	Hayır	3 (2,1)	0 (0)	1 (4,2)	2 (6,7)	9 (31,0)	4 (13,8)	3 (8,8)	<i>e</i> 0,001**
	Evet	134(93,7)	9 (90,0)	1 (87,5)	24 (80,0)	9 (31,0)	11 (37,9)	28 (82,4)	
	Fikrim yok	6 (4,2)	1 (10,0)	2 (8,3)	4 (13,3)	11 (37,9)	14 (48,3)	3 (8,8)	
Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?	Evet	10 (7,0)	1 (10)	2 (8,3)	4 (13,3)	2 (6,9)	0 (0)	1 (2,9)	<i>e</i> 0,001**
	Hayır	114(79,7)	9 (90)	17(70,8)	19 (63,3)	8 (27,6)	13 (44,8)	25 (73,5)	
	Fikrim yok	19 (13,3)	0 (0)	5 (20,8)	7 (23,3)	19 (65,5)	16 (55,2)	8 (23,5)	
Nedenler									
Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	Evet	4 (44,4)	0 (0)	1 (50,0)	2 (50,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	<i>e</i> 0,927
	Hayır	5 (55,6)	1 (100)	1 (50,0)	2 (50,0)	2 (100)	0 (0)	1 (100)	
Eşcinselliği özendirir	Evet	5 (55,6)	1 (100)	1 (50,0)	1 (25,0)	1 (50,0)	0 (0)	0 (0)	<i>e</i> 0,903
	Hayır	4 (44,4)	0 (0)	1 (50,0)	3 (75,0)	1 (50,0)	0 (0)	1 (100)	
Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması	Evet	1 (11,1)	1 (100)	0 (0)	0 (0)	1 (50)	0 (0)	0 (0)	<i>e</i> 0,225
	Hayır	8 (88,9)	0 (0)	2 (100)	4 (100)	1 (50)	0 (0)	1 (100)	

Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi	Evet	8 (88,9)	1 (100)	1 (50,0)	2 (50,0)	2 (100)	0 (0)	1 (100)	<i>e</i>0,433
	Hayır	1 (11,1)	0 (0)	1 (50,0)	2 (50,0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	106(74,1)	8 (80,0)	16(66,7)	21 (70)	14 (48,3)	15 (51,7)	22 (64,7)	<i>e</i>0,029*
	Hayır	12 (8,4)	1 (10,0)	0 (0)	1 (3,3)	2 (6,9)	1 (3,4)	1 (2,9)	
	Fikrim yok	25 (17,5)	1(10,0)	8 (33,3)	8 (26,7)	13 (44,8)	13 (44,8)	11 (32,4)	

*e*Fisher Freeman Halton Test

*p<0,05

**p<0,01

Mesleklerine göre katılımcıların “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Hemşire, hekim, ebe, sağlık memuru ve hasta temsilcisi olanların evet yanıtını verme oranları, temizlik personeli ve hasta taşıma personeli olanlardan yüksektir (Tablo 14).

Mesleklerine göre katılımcıların “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Hemşire, hekim, ebe, sağlık memuru ve hasta temsilcisi olanların evet yanıtını verme oranları, temizlik personeli ve hasta taşıma personeli olanlardan yüksektir. Hemşirelerin evet yanıtını verme oranları sağlık memuru ve hasta temsilcilerinden yüksektir (Tablo 14).

Mesleklerine göre katılımcıların “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Hemşire, hekim, ebe, sağlık memuru ve hasta temsilcisi olanların hayır yanıtını verme oranları temizlik personelinden ve hasta taşıma personelinden yüksektir (Tablo 14).

Mesleklerine göre katılımcıların “Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,029$; $p<0,01$). Hemşire ve hekimlerin evet yanıtını verme oranları, temizlik personelinden ve hasta taşıma personelinden yüksektir. Temizlik personelleri ve hasta taşıma personellerinin fikrim yok deme oranı, hemşire ve hekimlerden yüksektir (Tablo 14).

Mesleklerine göre katılımcıların İstanbul Sözleşmesi ile ilgili diğer sorulara verdikleri yanıtlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$) (Tablo 14).

Tablo 15. Evlenme Şekillerine Göre İstanbul Sözleşmesi İle İlgili Sorulara Karşılaştırılması

		Evlenme Şekli			<i>p</i>
		Görücü usulü ile, birbirimizi önceden tanımadan	Görücü usulü ile, daha sonra tanışıp onaylayarak	Tanışıp anlaşarak	
İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?	Hayır	8 (61,5)	5 (20,8)	14 (18,2)	0,007**
	Evet	5 (38,5)	19 (79,2)	63 (81,8)	
Nereden bilgi edindiniz?	İletişim araçlarından	5 (100)	17 (89,5)	59 (95,2)	0,511
	Arkadaşlarım	0 (0)	1 (5,3)	2 (3,2)	
	Komşulardan	0 (0)	1 (5,3)	1 (1,6)	
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Hayır	2 (15,4)	2 (8,3)	6 (7,8)	0,027*
	Evet	5 (38,5)	17 (70,8)	61 (79,2)	
	Fikrim yok	6 (46,2)	5 (20,8)	10 (13)	
Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?	Evet	1 (7,7)	1 (4,2)	5 (6,5)	0,164
	Hayır	4 (30,8)	15 (62,5)	50 (64,9)	
	Fikrim yok	8 (61,5)	8 (33,3)	22 (28,6)	
Nedenler					
Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için	Hayır	0 (0)	0 (0)	2 (40,0)	1,000
	Evet	1 (100)	0 (0)	3 (60,0)	
Eşcinselliği özendirir	Hayır	0 (0)	0 (0)	4 (80,0)	0,333
	Evet	1 (100)	0 (0)	1 (20,0)	
Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması	Hayır	0 (0)	0 (0)	2 (40,0)	1,000
	Evet	1 (100)	0 (0)	3 (60,0)	
Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi	Hayır	0 (0)	0 (0)	5 (100)	0,167
	Evet	1 (100)	0 (0)	0 (0)	
Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?	Evet	7 (53,8)	11 (45,8)	57 (74,0)	0,003**
	Hayır	0 (0)	6 (25,0)	2 (2,6)	
	Fikrim yok	6 (46,2)	7 (29,2)	18 (23,4)	

^eFisher Freeman Halton Test *p<0,05 **p<0,01

Evlenme şekillerine göre katılımcıların “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,007$; $p<0,01$). Görücü usulü, sonradan tanışarak evlenen ve tanışıp anlaşarak evlenenlerin evet yanıtını verme oranları, görücü usulü, önceden tanımadan evlenenlerden yüksektir (Tablo 15).

Evlenme şekillerine göre katılımcıların “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,027$; $p<0,05$). Tanışıp anlaşarak evlenenlerin evet yanıtını verme oranları, görücü usulü ile önceden tanımadan evlenenlerden yüksektir (Tablo 15).

Evlenme şekillerine göre katılımcıların “Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,003$; $p<0,01$). Tanışıp anlaşarak evlenenlerin evet yanıtını verme oranları, görücü usulü ile sonradan tanışarak evlenenlerden yüksektir (Tablo 15).

Evlenme şekillerine göre katılımcıların İstanbul Sözleşmesi ile ilgili diğer sorulara verdikleri yanıtlar, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$) (Tablo 15).

5 TARTIŞMA

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığı ve adli bilimler alanındaki en temel sorunları, sağlık hizmetlerine kadınların ulaşımı ve bu hizmetleri gerçek anlamda kullanabilmesi ve toplumsal cinsiyetten kaynaklanan her türlü şiddetin sonuçlarının adli anlamda kullanılması ve hukuki sonuçlara yansması ile ilgilidir. Sağlık çalışanları, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargıları ve tutumları eşitlikçi bir biçimde şekillendirilerek topluma benimsetilmesinde önemli sorumlulukları olan kişilerdir. Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılıktan ortaya çıkan şiddet ve bunun önlenmesi için taraf devletlerce imzalanan İstanbul Sözleşmesi hakkında sağlık profesyonelleri ve personelin farkındalığının olması gerekmektedir. Zira birçok hasta bu ayrımcılık sonucu ortaya çıkan şiddetin mağduru olmaktadır. İstanbul Sözleşmesi ise kadınlar ve erkekler arasında hukuki ve fiili eşitliğin gerçekleştirilmesinin kadına yönelik şiddeti önlemede anahtar bir unsur olduğunu benimsemiş ve kadınlara yönelik ayrımcılığı gidermeye yönelik eylem planı içerdiği için sağlık profesyonelleri ve personel tarafından da bilinmesi ve önemsenmesi gereken bir konu olmuştur (Yılmaz, 2019).

Aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları değerlendiren farklı bir çalışmaya rastlanmamış olup çalışmanın ilk olması sebebi ile literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmada yer alan “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna katılımcıların çoğunluğu (%68,3) hayır cevabını vermiştir. Buna karşılık evet diyenler ise evet deme nedenlerini sırasıyla “Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması” (%85), “Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için” (%60), “Eşcinselliği özendirir” (%50) olarak belirtmiştir. Ceylan’ın (2022) yüksek lisans tezinde İstanbul Sözleşmesi ile ilgili gazete manşetleri taranmış ve tezde belirtilen gazetede İstanbul Sözleşmesi ile ilgili olarak atılan manşetlerde bu çalışmadaki nedenlere benzer olarak sözleşmenin aileyi parçaladığı, Türk ahlak yapısına uymadığı, eşcinselliği meşrulaştıracağı haberlerinin öne çıktığı görülmüştür. Yine Özer’in (2021) ‘İstanbul Sözleşmesinin Ana Akım Medyadaki Sunumu: Kadın Köşe Yazarlarının Yaklaşımı’ adlı yüksek lisans tezinde İstanbul Sözleşmesinin ana akım medyadaki sunumu doğrultusunda kadın köşe yazarlarının konuyu ele alış

biçimlerini incelemiştir. Söz konusu çalışmada da İstanbul sözleşmesinin eşcinselliği özendirdiği ve Türk gelenek ve ahlak kurallarına uymadığı yönünde sonuca ulaştığı görülmüştür. Çalışmanın bu sorusu ve “İstanbul Sözleşmesi Hakkında bilginiz var mı?” sorusu değerlendirildiğinde ise çalışmaya katılan kişilerin İstanbul Sözleşmesi hakkında yeteri kadar bilgisi olmadığı ve mevcut bilgilerinin sadece sosyal ağlarda karşılaştıkları birçok yazı türü haber ile sınırlı olduğu kanaatine varılmıştır.

Araştırmaya katılanların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları ortalama toplam puan $146,61 \pm 25,68$ olup ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 190 olduğu göz önüne alındığında, katılımcıların genel olarak eşitlikçi toplumsal cinsiyet rol tutumlarına sahip oldukları söylenebilir. Özden’in (2018) sağlık çalışanları ile gerçekleştirdiği çalışmadaki TCRTÖ toplam puan ortalaması $141,55 \pm 19,25$ çıkmış olup çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Kalaycı’nın (2021) hemşirelerle gerçekleştirdiği güncel bir çalışmadaki sonuçta ise TCRTÖ ortalama puanının $161,13 \pm 20,25$ olduğu görülmüş ve çalışmamıza benzer olarak eşitlikçi bir tutumun olduğu sonucuna varılmıştır. Kurşun’un (2016) Samsun Halk Sağlığı Müdürlüğü’nde çalışan personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada katılımcıların TCRTÖ’nden aldıkları toplam puan ortalaması $143,3 \pm 20,8$ olarak bulunmuş ve yine bu çalışmaya benzer bir sonucun elde edildiği görülmüştür. Benzer sonuçlara ulaşılma nedeni benzer örneklemeler üzerinde çalışmaların gerçekleştirilmiş olması olabilir. Zira sağlık profesyonelleri ve personellerin sahip oldukları toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili tutumlar verdikleri hizmete de yansıtılabilmekte ve toplum sağlığını olumsuz etkileyebilmektedir bu sebeple beklendiği üzere söz konusu çalışmalarda eşitlikçi bir tutumun sergilendiği belirlenmiştir.

TCRTÖ puanlarının katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre farklılaşma durumuna bakıldığında tüm tanımlayıcı özelliklerde yani cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, aylık gelir düzeyi, doğum yerleri, meslek, aile tipi ve evlenme şekline göre anlamlı farklılık olduğu dikkati çekmiştir.

Cinsiyet bakımından değerlendirildiğinde kadınların TCRTÖ puanlarının erkeklerden daha yüksek çıktığı görülmüştür. Kalaycı’nın (2021) ve Özden’in (2018) çalışmasında da benzer bir sonuç çıkmıştır. Kiraz ve Coştu’nun (2021) 527 din görevlisi ile gerçekleştirdiği çalışmada da yine çalışmamıza benzer olarak kadın din

görevlilerin daha eşitlikçi bir tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan çalışmamızın bu değişkenine ait sonuç literatür ile benzerlik göstermektedir. TCRTÖ'nün temel noktası kadınlara yönelik geleneksel ya da eşitlikçi bir tutumun sergilenip sergilenmediğini göstermektedir. Bu nedenle bu çalışma ve diğer çalışmalarda da kadınların eşitlikçi bir tutum sergilemesi beklenen bir sonuç olmuştur.

Medeni durum değişkeni değerlendirildiğinde bekarların evlilere göre daha eşitlikçi bir tutum sergiledikleri görülmüştür. Özden'in (2018) çalışmasında da medeni durum değişkeni açısından anlamlı farklılık saptanmış olsa da çalışmamızdan farklı olarak evlilerin TCRTÖ puan ortalamasının daha yüksek çıktığı görülmüştür. Kalaycı'nın (2021) çalışmasında ise evli hemşireler ile bekar hemşireler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Farklı çalışmalarda farklı sonuçların çıktığına ulaşılmıştır. Çalışmamızda ise bekar olmanın toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum üzerinde olumlu bir etkisi olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada Özden'in (2018), Kalaycı'nın (2021) ve Kiraz ve Coştu'nun (2021) çalışmasına benzer olarak eğitim durumu yükseldikçe katılımcıların eşitlikçi bir tutuma sahip olduğu dikkati çekmiştir. Eğitim düzeyinin yükselmesi ile birlikte bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine çağdaş bir bakış açısı kazanacağı ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin kadın lehine belirleyicisi olacağı öngörülmektedir (Yılmaz, 2019; Özaydınlık, 2015). Aynı zamanda üniversite eğitimi ile okullarda sadece bilişsel değil, aynı zamanda kültürel ve duygusal anlamda da bireyleri eşitlikçi yönde etkilemektedir. Bu bakımdan üniversitede ileri eğitim alan bireylerin farklı bölümlerle sosyal etkileşim içinde olması ve üniversite ortamında eşitlikçi, adaletli bir ortamın sağlanması nedeni ile toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumun da bu doğrultuda daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Aylık gelirlerine göre katılımcıların TCRTÖ puanlarına bakıldığında geliri 5001 ve üzeri olan katılımcıların, 4001-5000 arasında olanlardan anlamlı olarak yüksek çıktığı bulunmuştur. Literatür incelendiğinde gelir durumu ile TCRTÖ puanları arasındaki farklılığı inceleyen çalışmanın kısıtlı olduğu görülmüştür. Kalaycı'nın (2021) çalışmasında çalışmada katılımcıların gelir düzeyleri düşük, orta, yüksek olarak tanımlanmış ve çalışmamızdan farklı olarak TCRTÖ puanları bakımından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Coşkun'un (2020) evli bireylerle gerçekleştirdiği çalışmasında ise evli kadınların gelir düzeylerinin artması ile eşitlikçi

toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutumun da arttığı bulunmuştur. Her ne kadar çalışmamızda gelir durumu, kadın ve erkek katılımcılar olarak ayrı ayrı analiz edilmemiş olsa da çalışmamızda kadın katılımcıların çoğunlukta olmasının bu benzerliği yarattığı düşünülmüştür. Gelir düzeyinin artmasının kişiyi ekonomik yönden güçlü ve bağımsız bir konuma getirmekte, kişinin tutumunu toplumsal cinsiyet rolleri bakımından gelenekselliğin dışına çıkardığı düşünülmüştür. Bununla birlikte gelir düzeyi düştükçe bireylerin sahip olabilecekleri haklar, eşit ve adil hayat tarzına sahip olabilecekleri fikirlerden uzaklaştıkları ya da düşünmedikleri şeklinde de yorumda bulunulabilir (Turgut, 2019).

Doğum yerlerine göre katılımcıların TCRTÖ'den aldıkları toplam puanlar değerlendirildiğinde Marmara bölgesinde doğanların ölçekten aldıkları toplam puanlar, Doğu Anadolu bölgesinde doğanlardan anlamlı yüksek çıktığı görülmüştür. Karaçay Yıkar ve ark.'nın (2020) 737 hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirdiği çalışmasında katılımcıların doğdukları bölgeye göre TCRTÖ puanlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Buna karşılık çalışmamıza benzer olarak Yanikkerem ve ark.'nın (2020) sağlık bilimleri fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada Marmara bölgesinde doğan öğrencilerinin daha eşitlikçi tutuma sahip olduklarına ulaşılmıştır. Çalışmamızda Marmara bölgesinde TCRTÖ puanı daha yüksek çıkmış ve sonuç olarak ilgili bölgenin eşitlikçi bir tutum sergilediği sonucuna varılmıştır. Doğu Anadolu bölgesinde ise en düşük TCRTÖ puanının bulunması, ilgili bölgedeki toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha geleneksel bir tutumun olduğunu göstermektedir. Türkiye Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nın 2017 sonuçlarına göre de ülkemizin batısının doğusuna göre daha fazla gelişim göstermekte olduğu belirtilmiş ve bu durum gelişmiş illerde bulunan bireylerin daha eşitlikçi bakış açısına sahip olacaklarını yönelik düşünceyi güçlendirmektedir.

Mesleklere göre katılımcıların TCRTÖ'den aldıkları toplam puanlar değerlendirildiğinde hemşirelerin ölçekten aldıkları toplam puanlar, temizlik personelinde, hasta taşıma personelinde, hasta temsilcisinden, ebeden, sağlık memurundan anlamlı yüksektir. Sağlık personeli dahil diğer sağlık profesyonellerinin ele alınarak yürütüldüğü benzer bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır. Hekim ve hemşirelerin örneklem olarak alındığı ve toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili yapılan güncel çalışmalardan biri olan Özden'in (2018) çalışmasında hekim ve hemşireler

arasında TCRTÖ puanları bakımından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Çalışmamızda özellikle hemşirelerin TCRTÖ puanlarının yüksek çıkmasının yani daha eşitlikçi bir tutum sergilemelerinin nedeninin meslek içinde kadınların çoğunlukta olması olabilir. Zira toplumsal cinsiyet kavramı cinsiyetler arasındaki eşitlikçi ilişkilere vurgu yapmakta ve bu eşitsizliğin daha çok kadınlar aleyhine olması nedeni ile hemşirelerin tutumunun da bu nedenle daha eşitlikçi olmasını açıklamaktadır.

Aile tipine göre katılımcıların TCRTÖ puanları değerlendirildiğinde çekirdek aile olanların ölçekten aldıkları toplam puanların geniş aile olanlardan anlamlı yüksek çıktığı görülmüştür. Karaçay Yıkar'ın (2020) hemşirelik öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada çalışmamızdan farklı olarak aile tipi değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Yine benzer olarak Ergin ve ark.'nın (2019) tıp fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada ve Alp Yılmaz'ın (2019) sağlık çalışanları ile gerçekleştirdiği çalışmada aile tipinin anlamlı farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan çalışmamızda çekirdek aile olmanın toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algıyı olumlu yönde etkilediği şeklinde yorum yapılabilir.

Evlenme şekillerine göre katılımcıların TCRTÖ puanları değerlendirilmiş ve tanışıp anlaşarak evlenenlerin ölçekten aldıkları toplam puanların görücü usulü ile, birbirimizi önceden tanımadan diyenlerden anlamlı yüksek çıktığı bulunmuştur. Erdoğan ve Kahraman'ın (2019) evli kadınlarda gerçekleştirdiği çalışmada araştırmamızdan farklı olarak görücü usulü ile evlenen kadınların, severek/anlaşarak evlenenlere göre TCRTÖ ortanca değeri daha fazla çıkmıştır. Yine çalışmamızdan farklı olarak Kalaycı'nın (2021) çalışmada anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmamıza benzer bir bulgu olarak ise Can ve Girgin Büyükbayraktar'ın (2018) Konya ilinde 201 erkekle gerçekleştirdiği çalışma örnek olarak verilebilir. Söz konusu çalışmada severek/flört ederek evlenenler ile görücü usulü/isteyerek evlenenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve severek/flört ederek evlenenlerin TCRTÖ puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bakımdan çalışmamızdaki sonuç için kadın ve erkeğin bir aile kurmasında bilinçli olması, bireylerin toplumsal cinsiyet tutumlarını etkilediği söylenebilir. Zira öncelikle sağlıklı aile kurmanın ilk basamağı eşlerinin birbirini tanıması ve beklentilerini ortaklaştırmasıdır. Sonuç olarak

anlaşma ile gerçekleştirilen evliliğin içindeki rollerin de toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun olarak şekilleneceği şeklinde yorumda bulunabilir. Bu sebeple tanışıp anlaşarak evlenen bireylerin toplumsal cinsiyet rollerini içeren kavramlar üzerinde konuştukları düşündükleri ve bu konuda daha duyarlı oldukları düşünülmektedir. Siyasi görüşlerine göre katılımcıların TCRTÖ puanlarına bakıldığında siyasi görüşü olmayanların ölçekten aldıkları toplam puanların ümmetçi/muhafazakâr olanlardan anlamlı olarak yüksek çıktığı ve eşitlikçi bir tutuma sahip oldukları görülmüştür. Kadının statüsü muhafazakâr düşüncenin din, gelenek, aile gibi temel öğelerinin doğrudan görünür olduğu bir alandır. Muhafazakâr anlayışta kadın ve erkeğin rolleri, keskin bir şekilde ayrılmış ve kadını erkeğe bağımlı olarak konumlandırmıştır. Kadının biyolojik özellikleri ve kendisine yüklenen bu ataerkil rollerden dolayı muhafazakarların eşitlikçi olmayan ve geleneksel bir tutum sergiledikleri dikkati çekmektedir (Demirkanoğlu, 2017). Bu bakımdan çalışmamızda beklenen bir sonuç olarak siyasi görüşünü muhafazakar olarak tanımlayanların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının geleneksel olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada dini inancı olmayanların ölçekten aldıkları toplam puanların inanırım ve inançlarının gereğini yerine getiririm ve inanırım ancak inançlarının gereğini pek yerine getirmem diyenlerden anlamlı olarak düşük çıktığı dikkati çekmiştir. Din ve toplumsal cinsiyet kavramı sıklıkla tartışılan bir konu olmuştur. İslam dini temelde kadına değer veren bir din iken dinsel düşüncenin farklı tarihsel/toplumsal koşullarda farklı biçimlerde değişikliğe uğrayabileceği ve dolayısıyla değişik uygulamalara yol açabileceği görülmektedir. Yine din teoride ve pratikte farklı olabilmektedir. Yani dinin farklı toplumsal ve tarihsel yapıda insanlar tarafından hem algılanışı hem de uygulanışı farklı olabilmektedir. İslam açısından değerlendirildiğinde teoride ve uygulamada ilk yıllarında kadına verdiği değer, sonraki dönemlerde bu şekilde tezahür etmemiştir (Gürhan, 2010). Bu bakımdan çalışmamızda inanırım ve inançlarının gereğini yerine getiririm diyenlerin daha geleneksel bir tutum sergilemesi beklenirken dini inancı olmayanların daha geleneksel bir tutum sergilediği dikkati çekmiştir. Bunun sebebi olarak bireylerin toplumsal cinsiyet ile ilgili tutumlarının direkt dinden etkilenmediği, yetiştirildikleri ve yaşadıkları sosyokültürel yapı, kişilerarası ilişkiler, toplumsal yapının birey üzerindeki yansımalarına bağlı olarak şekillendiği söylenebilir.

Katılımcıların “İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna evet yanıtını verenlerin ve “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusunda hayır cevabını verenlerin TCRTÖ’den aldıkları toplam puanların daha yüksek olduğu saptanmıştır. İstanbul Sözleşmesi kadınlar ve erkekler arasında hukuki ve fiili eşitliğin gerçekleştirilmesi ve kadına yönelik şiddeti önlemede anahtar bir unsur olduğunu benimsemekte ve devletlerin toplumsal cinsiyet eşitliğini yasalarında ve toplumsal yaşamda hayata geçirmesi gerektiğini belirtmektedir (Bakırcı, 2015). İstanbul Sözleşmesi’nin en önemli vurgusu toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitlik vurgusudur. Bu bakımdan bu çalışmada da beklendiği üzere İstanbul Sözleşmesi ile bilgi sahibi olanların ve Türkiye’nin bu sözleşmeden imzasını çekmesini olumlu bulmayanların toplumsal cinsiyet rolleri bakımından eşitlikçi tutum sergiledikleri görülmüştür. İlgili konu hakkında bilgi sahibi olanların aynı zamanda toplumsal cinsiyet rollerine dair eşitlikçi bir tutum ve düşünceye sahip olacağı düşüncesinden yola çıkıldığında beklenen bir sonuç olarak karşımıza çıkmıştır.

Yine beklenen bir sonuç olarak “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna evet cevabını verenlerin TCRTÖ puanları daha yüksek çıkmıştır. Zira toplumsal cinsiyet kavramını duymuş olanların aynı zamanda bu konu hakkında hassasiyetlerinin de olduğu öngörülmektedir. Bu sebeple toplumsal cinsiyet kavramını duyan katılımcıların TCRTÖ puanları beklendiği üzere yüksek çıkmıştır.

İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesini doğru bulma nedenlerinden “Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için” diyenlerin ve “Eşcinselliği özendirir” diyenlerin TCRTÖ puanları bu ifadeleri doğru bulmayanlardan düşük çıkmıştır. Bu nedenleri doğru bulmayanların TCRTÖ puanlarının yüksek çıkması yani eşitlikçi bir tutuma sahip olmaları beklenen bir sonuç olarak karşımıza çıkmıştır. Zira İstanbul Sözleşmesi’nin devamlılığını savunanlar yukarıda belirtilen nedenlerle iptal edilmesine de karşı çıkmaktadır. Aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi’nin temel unsurlarından biri de toplumsal cinsiyet eşitliği olduğundan bu sözleşmeyi destekleyenlerin toplumsal cinsiyet rolleri açısından eşitlikçi bir tutum sergiledikleri kanısına varılmıştır.

Cinsiyet ile İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorular arasındaki ilişkiye bakıldığında kadınların daha fazla oranda İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi sahibi

oldukları, toplumsal cinsiyet kavramını duydukları, Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi kararını doğru bulmadıkları tespit edilmiştir. İstanbul Sözleşmesi kadınlara yönelik şiddetin kabullenilmesine neden olan tutumların, toplumsal cinsiyet rollerinin ve klişelerin değiştirilmesi, kadınlara yönelik şiddetin suç sayılmasının ve gerekli cezaların verilmesinin sağlanması ve gelenek, töre, din, ya da “namus” gerekçelerinin, herhangi bir şiddet eyleminin bahanesi olarak kabul edilmemesinin sağlanması bakımından önemli bir hukuki belgedir. Kadınların toplum içindeki hukuki, sosyal, kültürel konumunu iyileştirmeye odaklanan sözleşme olması nedeni ile çalışmamızda da İstanbul Sözleşmesi ile ilgili soruların beklendiği üzere kadınlar tarafından daha fazla bilindiği dikkati çekmiştir.

Bekarların daha fazla oranda “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna ve “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna evet yanıtını verdikleri, Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna ise daha fazla oranda hayır yanıtını verdikleri görülmüştür. Bu bakımdan bekarların İstanbul Sözleşmesi ve toplumsal cinsiyet kavramları hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları ve sözleşmeden çekilmeyi ise olumlu karşılamadıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada bekarların TCRTÖ puanlarının daha yüksek çıktığı görülmüş ve bekarların eşitlikçi bir tutum sergilediği bulunmuştur. Bununla paralel olarak bekarların İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorulara da olumlu yanıtlar verdikleri görülmüştür.

Eğitim durumları bakımından İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorular değerlendirildiğinde üniversite ve üstü mezunu olanların daha fazla oranda İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi sahibi oldukları, toplumsal cinsiyet kavramını duydukları, Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi kararını doğru bulmadıkları ve Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddetin artacağına dair görüşleri olduğu tespit edilmiştir. Eğitim durumu yükseldikçe toplumda dikkat çeken ve duyarlılık oluşturan konular üzerinde eleştirel düşünmenin artması beklenmektedir. İstanbul Sözleşmesi de toplumda hassasiyet yaratan bir konu olduğundan eğitim durumu arttıkça bu konuya hassasiyetin ve duyarlılığın arttığı sonucuna varılabilir.

Aylık gelir düzeyi 5000 ve üstü olan bireylerin İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi sahibi oldukları, toplumsal cinsiyet kavramını duydukları, Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi kararını doğru bulmadıkları belirlenmiştir. Gelir düzeyinin artmasının kişiyi ekonomik yönden güçlü ve bağımsız bir konuma getirmekte, kişinin tutumunu toplumsal cinsiyet rolleri bakımından gelenekselliğin dışına çıkardığı düşünülmüştür. Bu çalışmada kadınların çoğunluğun olması sebebi ile gelir düzeyinin artmasının kadınları ekonomik yönden güçlü ve bağımsız bir konumda konumlayacağı düşünülmektedir. Bu sebeple gelir düzeyinin artmasına bağlı olarak toplumsal cinsiyet eşitliğini temel noktası haline getiren İstanbul Sözleşmesi ile ilgili ifadeler katılımların da bu doğrultuda arttığı şeklinde yorumlanmıştır.

Doğum yerlerine göre İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorular açısından değerlendirilme yapıldığında Marmara bölgesinde doğanların daha fazla oranda İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi sahibi oldukları, toplumsal cinsiyet kavramını duydukları, Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi kararını doğru bulmadıkları görülmüştür. Buna karşılık Doğu Anadolu bölgesinde doğanların ise bu sorulara en düşük oranda evet cevabını verdiği tespit edilmiştir. TCRTÖ puanları değerlendirildiğinde de benzer bir sonuç karşımıza çıkmıştır. Doğu Anadolu bölgesinde doğan bireylerin geleneksel bir tutuma sahip olacağı düşünülmüş ve toplumsal cinsiyet eşitliğini merkez alan İstanbul Sözleşmesi ile ilgili düşüncelerinin de buna benzer olarak şekillendiği söylenebilir.

Mesleklere göre İstanbul Sözleşmesi ile soruların cevapları incelendiğinde hasta taşıma ve temizlik personellerinin en düşük oranda İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi sahibi oldukları, toplumsal cinsiyet kavramını duydukları, Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi kararını doğru bulmadıkları ve Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artacağını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer meslek gruplarının eğitim düzeylerinin en az lise veya lisans olduğu göz önüne alındığında hasta taşıma ve temizlik personellerinin eğitim düzeylerinin bu karşılaştırma sonucunda düşük eğitime sahip olduğu söylenebilir. Eğitim durumu yükseldikçe toplumda dikkat çeken ve duyarlılık oluşturan konular üzerinde eleştirel düşünmenin artması beklendiğinden İstanbul

Sözleşmesi de toplumda hassasiyet yaratan bir konu olduğundan eğitim durumu düştükçe bu konuya hassasiyetin ve duyarlılığın da azaldığı sonucuna varılabilir.

Katılımcıların evlenme şekillerine göre İstanbul Sözleşmesi ile ilgili görüşleri değerlendirildiğinde görücü usulü, sonradan tanışarak evlenen ve tanışıp anlaşarak evlenenlerin yüksek oranda İstanbul Sözleşmesi hakkında bilgi sahibi oldukları, toplumsal cinsiyet kavramını duydukları, Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi kararını doğru bulmadıkları ve Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artacağını belirttikleri görülmüştür. Evlenme şeklinin görücü usulü olsun ya da olmasın tanışıp anlaşma sonucunda gerçekleşmesi ile geleneksel bir yaklaşımla evliliğin gerçekleşmediği söylenebilir. Bu bakımdan anlaşma ile gerçekleştirilen evliliğin içindeki rollerin de toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun olarak şekilleneceği şeklinde yorumda bulunabilir. Bu sebeple görücü usulü, sonradan tanışarak evlenen ve tanışıp anlaşarak bireylerin toplumsal cinsiyet eşitliğine odaklanan İstanbul Sözleşmesi ile ilgili olumlu tutumlara sahip olduğu görülmüştür.

6 SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Özel hastanede çalışan sağlık profesyonellerinin ve personellerin İstanbul sözleşmesi hakkındaki bilgileri ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumunun değerlendirilmesini belirlemek amacıyla tanımlayıcı tipte gerçekleştirilen çalışma sonucu aşağıda verilmiştir.

- ⇒ Katılımcıların %68'ini kadınlar, %32'sini erkekler oluşturmaktadır.
- ⇒ Araştırmaya katılanların meslekleri incelendiğinde; %47,2'sinin hemşire, %3,3'ünün hekim, %7,9'unun ebe, %9,9'unun sağlık memuru, %9,6'sının temizlik personeli, %9,6'sının hasta taşıma personeli, %11,2'sinin hasta temsilcisi oldukları görülmüştür.
- ⇒ Araştırmaya katılanların %84,2'si “İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna evet yanıtını vermişlerdir.
- ⇒ Evet diyenlerin nereden bilgi edindikleri incelendiğinde; %96,9'nun iletişim araçlarından, %2'sinin arkadaşlarından, %0,8'i komşulardan, %0,4'ünün diğer yerlerden bilgi edindikleri görülmüştür.
- ⇒ Katılımcıların %78,9'u “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna evet yanıtını vermişlerdir.
- ⇒ Araştırmaya katılanların %6,9'u “Türkiye'nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusuna evet yanıtını vermişlerdir.
- ⇒ Evet diyenlerin nedenleri incelendiğinde; %60'ı “Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için”, %50'si “Eşcinselliği özendirir”, %85'i “Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması”, %20'si ise “Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi” sebeplerini iletmiştir.
- ⇒ Katılımcıların %67,3'ü Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddetin artacağını belirtmiştir.
- ⇒ Araştırmaya katılanların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinden aldıkları ortalama toplam puan $146,61 \pm 25,68$ olup ölçekten alınabilecek en

yüksek puanın 190 olduğu göz önüne alındığında, katılımcıların genel olarak eşitlikçi toplumsal cinsiyet rol tutumlarına sahip oldukları söylenebilir.

- ⇒ TCRTÖ puanlarının katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre farklılaşma durumuna bakıldığında tüm tanımlayıcı özelliklerde yani cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, aylık gelir düzeyi, doğum yerleri, meslek, aile tipi ve evlenme şekline göre anlamlı farklılık olduğu dikkati çekmiştir.
- ⇒ TCRTÖ puan ortalamaları değerlendirildiğinde; kadınların, bekarların, eğitim durumunun yüksek olmasının, geliri 5001 ve üzeri olanların, Marmara bölgesinde doğanların, hemşirelerin, çekirdek aile olanların, tanışıp anlaşarak evlenenlerin, siyasi görüşü olmayanların daha yüksek puan aldığı ve eşitlikçi bir tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- ⇒ “İstanbul sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?” sorusuna evet yanıtını verenlerin ve “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” sorusunda hayır cevabını verenlerin, “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?” sorusuna evet cevabını verenlerin TCRTÖ’den aldıkları toplam puanların daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ⇒ İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sorulardan olan “İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?”, “Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?”, “Türkiye’nin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi’nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?” ve “Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?” sorularına olumlu cevap veren değişkenler bakımında değerlendirildiğinde TCRTÖ toplam puan ortalamasında yüksek alan grupların olduğu dikkati çekmiştir.

6.2. Öneriler

Araştırma sonuçlarında toplumsal cinsiyet eşitliği ve İstanbul Sözleşmesi bakımından olumlu sonuçlara ulaşılmış olsa da olumsuz görüşe sahip olan azınlık grup bakımından aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- ⇒ Sağlık profesyonelleri ve personellerin İstanbul Sözleşmesi hakkında doğru ve ayrıntılı bilgi edinebilmeleri için sağlık kurum ve kuruluşlarında seminerlerin düzenlenmesi,
- ⇒ Sağlık profesyonelleri ve personellerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini hakkında doğru ve ayrıntılı bilgi edinebilmeleri için sağlık kurum ve kuruluşlarında hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi,
- ⇒ Bu çalışmada erkeklerin, eğitim düzeyi düşük olan bireylerin İstanbul Sözleşmesi daha az bilgiye sahip oldukları ve toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından geleneksel bir tutum sergiledikleri görülmüştür. Bu sebeple hastanedeki hizmet için eğitimlerle birlikte ilköğretim düzeyinde de toplumsal cinsiyet rollerine yönelik derslerin olması,
- ⇒ Bu çalışma sağlık alanında çalışan katılımcıların İstanbul Sözleşmesi ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları değerlendirmesi bakımında ilk olup daha geniş örneklem grubu ile farklı çalışmaların yapılması önerilir.

7 KAYNAKÇA

- Acar, H. (2019). Türk Kültür ve Devlet Geleneğinde Kadın. *İnsan&İnsan*, Yıl/Year 6, Sayı/Issue 21, 395-411
- Akman, E. (2019). İstanbul Sözleşmesi Bağlamında Devletin Kadın Politikaları, Marmara Üniversitesi, Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Ak Sözleşme Ofisi İstanbul Sözleşmesi. www.aksözleşmeiofisi.com Erişim tarihi: 20.03.2022
- Alp Yılmaz, F. (2019) Sağlık Personelinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *JAREN*, 5(1):40-5.
- Ataman, Ö. E. (2002). Sinemada toplumsal cinsiyet rolleri:1980-1999 yılları arasında türk sineması'nda toplumsal cinsiyet rollerinin sunumu, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Bakacak Gelgeç, A. (2009). Cumhuriyet Dönemi Kadın İmgesi Üzerine Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 44, 627-638.
- Bakırcı, K. (2015). İstanbul sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 134-140.
- Bal, M. D. (2014). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine genel bakış. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 15-28
- Bekleviç, A. Ç. (2013). Bir Özel Hastanesi Araştırma Görevlilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ve Çalışma Yaşamında Toplumsal Cinsiyet Rollerini Değerlendirilmesi
- Bilecan, E. (2017). İslamiyet Öncesi Türk Destanlarında Kadın Tipi. T.C Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi.

Bimer Eyayu Enyew, A. G. (2018). Liberal feminism: Assessing its compatibility and. *Int. J. Sociol. Anthropol*, 60-65.

Bolevin, S. (2016) Kadına Yönelik Şiddette Devletin Sorumluluğu. T.C Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Can, İ. ve Girgin Bayraktar, Ç. (2018) Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları, *SEFAD*, (39): 355-372

Ceylan, E. (2022). İstanbul Sözleşmesi Bağlamında Türkiye’de Muhafazakar Kesimin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tartışmaları, T.C. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Council of Europe (b.t) Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Çakmut, Ö. Y. (2018). Kavramsal olarak kadına karşı şiddet/cinsel. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 49-54.

Çamurcu, H. (2021). İstanbul Sözleşmesi: Türkiye’de İç Hukuka Etkisi Ve Toplumun Tepkisi, *Ankara Barosu Dergisi* 2021/4.

Çardak, M. (2012). Toplumsal Bir Hareket Ve Aydınlanmanın Ürünü Olarak Liberal Feminizm, T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Çavdar, D. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Coşkun, S. (2020). “Evli Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ile Evlilikte Kadına Yönelik Şiddet İlişkisinin Belirlenmesi” *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) Vol:6, Issue:74; pp:5245-52

Demirkanoğlu, Y. (2017) Muhafazakâr Düşüncede Kadının Toplumsal Konumu, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17, 34, 285-305

- Ergin, A., Bekar, T., Aydemir Acar, G. (2019) Attitudes of Students of Faculty of Medicine to Gender Roles and Affecting Factors. *Fırat Med J.* 24 (3): 122-128.
- Fatma Başar, N. D. (2015) Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2(1): 41-52.
- Göçeri, N. (2004). Kadın hareketini etkileyen fikir akımları. Ç. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, 60-70
- Günay, Ö. B. (2011). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Çerçevesinde. *TSA*, 157-171.
- Gürkan, N. (2010). Toplumsal cinsiyet ve din. *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, 55-60.
- İçli, T. G. (2011). Cumhuriyet döneminde kadının sosyal konumu. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 93-103.
- Gönenç İ, Ş. T. (2018). Toplumsal cinsiyet dersinin toplumsal cinsiyet algısına etkisi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 22-29.
- Kalaycı, M. (2021) Hemşirelerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Cinsel Mitlerle İlişkisi, Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
- Kapanoğlu, S. (2001). Çin’de Kadın İmgesi. “Tanrının Sesi Kadın”, Remzi Kitabevi, 23-24.
- Kaplan, M. (2020). İSTANBUL SÖZLEŞMESİ’NİN TÜRKİYE’DEKİ İÇ Hukuka Etkisi Bağlamında 6284 Sayılı Kanun’un İncelemesi. T.C İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Karaçay Yıkar, S., Doğan, S.D., Aydınçölü, N., Arslan, S., Nazik, E. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi: Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi örneği. Ordu

Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 3(2), 104-113. DOI: 10.38108/ouhcd.704397

Karagöz, Y. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği: SPSS ve AMOS Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kiraz Nihayet, K. ve Yakup, C. (2021) “Din Görevlilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları: Çorum Örneği” Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 8(2): 457-489.

Kurşun, E. (2016). Samsun Halk Sağlığı Müdürlüğü’nde Çalışan Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumlarının Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Samsun

Kuyucu, N, (2015) “Kadınların Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Önünde Adalete Erişim Sorunu: Mahkeme Kararlarında Cinsiyet Ayrımcılığı Olarak Kadına Yönelik Şiddet”, Fe Dergi, 7(1): 61-77

Meriç, E. N. (2021). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ve Kadına Yönelik Şiddet İlişkisinde Öğretmenlerin Tutumlarının İncelenmesi.

Millett, K. (1985), Sexual Politics, Virago, London

Moroğlu, N. (2012). Kadına yönelik şiddetin önlenmesi. İstanbul Barosu Dergisi, 357-380.

Orbay, İ. (2021). Görünmeyene Işık Tutmak: Psikolojik Şiddet. Toplum ve Sosyal Hizmet, 267-290.

Özaydınlık, K. (2015). Toplumsal cinsiyet temelinde. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 93-112.

Özdemir, Ö. (2017).” İki Sistemli Kuram Olarak Sosyalist Feminizm”. KSBD, Sonbahar 2017, Y. 9, C. 9, S. 2, s. 395-414

Özden, S. (2018) Sağlık Çalışanlarının Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık

Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Yüksek Lisans Tezi,

Özer, E. (2021) İstanbul Sözleşmesinin Ana Akım Medyadaki Sunumu: Kadın Köşe Yazarlarının Yaklaşımı, T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Özvarış, Ş.B. (2007) Türkiye’de kadın ve sağlık. *Sted Dergisi*, 16(3):7-8,

Özvarış, Ş.B. (2008) Toplumsal cinsiyet, kadın ve sağlık. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 39:168-74;

Polat, O. (2015). Şiddet. Seçkin yayınevi.

Saliya, D. A. (2013). Judith Butler Ve Post-Modern Feminizm. T. C. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı Sistemantik Felsefe ve Mantık Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Sayılan, F. (2012). Toplumsal cinsiyet ve eğitim. Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim: Olanaklar ve Sınırlar, 1-76.

Şimşek, L. (2001). Tarih, toplum, siyaset ve kadın olmak, İğnem İpliğim Diktiğim Kimliğim, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayın, 4-10.

Tekçe, S. T. (2019). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İstanbul Sözleşmesi’nde Kadına Karşı Şiddeti Önleme Mekanizmaları ve Türkiye.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü (2017) İllerin ve Bölgelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege/il-sege-raporlari>

Turgut, A. Ş. (2019). Türkiye’deki Gelir Eşitsizliğinin Toplumsal Cinsiyet, Kadın İstihdamı ve Kadın Yoksulluğu Açısından Değerlendirilmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 315-329.

Yalçın, H. (2019) “Cumhuriyet Dönemi Kadın İmajı İnşası (1928-1938), Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi

Yılmaz, A. (2010). Osmanlı’dan Cumhuriyet’e: Kadın Kimliğinin Biçimlendirilmesi. Çttad, IX/20-21, (2010/Bahar-Güz), S.S.191-212

Vekiluçay, D., Zeyneloğlu, S., Eroğlu, K., Taşkın, L. (2007) Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 14(2):26-38,

8 EKLER

Ek-1. Bilgilendirilmiş Onam Formu

LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Sizi Dr. Öğr. Üyesi Muzafer Berna DOĞAN danışmanlığında, Sevda Nur TUNÇ tarafından yürütülen “Özel Hastanede Çalışan Sağlık Profesyonelleri ve Personellerin İstanbul Sözleşmesi Hakkındaki Görüşleri ile Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumunun Değerlendirilmesi” başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Araştırmada sizden tahminen 15 dakika ayırmanız istenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. Anket sorularına ve ölçek ifadelerine vereceğiniz yanıtlar araştırmanın sonuçları ve niteliği açısından çok önemli olup cevaplarınızdan doğru şekilde yararlanılabilmesi için, tüm ifadelerin boş bırakılmadan işaretlenmesi gerekmektedir. Bu değerlendirmeyi yaparken samimi ve açık olmanız çalışmanın sonuçlarının doğruluğu ve objektifliği açısından önemlidir. Lütfen adınızı soyadınızı yazmayınız.

Katıldığınız ve zamanınızı ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.

KATILIMCI AD SOYAD İMZA:

Ek-2. Veri Toplama Aracı

Anket No:.....

Özel Hastanede Çalışan Sağlık Profesyonelleri ve Personellerin İstanbul Sözleşmesi Hakkındaki Görüşleri ile Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumunun Değerlendirilmesi

Sizi “Özel Hastanede Çalışan Sağlık Profesyonelleri ve Personellerin İstanbul Sözleşmesi Hakkındaki Görüşleri ile Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumunun Değerlendirilmesi” başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Araştırmada sizden tahminen 15 dakika ayırmanız istenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. Anket sorularına ve ölçek ifadelerine vereceğiniz yanıtlar araştırmanın sonuçları ve niteliği açısından çok önemli olup cevaplarınızdan doğru şekilde yararlanılabilmesi için, tüm ifadelerin boş bırakılmadan işaretlenmesi gerekmektedir. Bu değerlendirmeyi yaparken samimi ve açık olmanız çalışmanın sonuçlarının doğruluğu ve objektifliği açısından önemlidir. Lütfen adınızı soyadınızı yazmayınız.

Katıldığınız ve zamanınızı ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.

Araştırmacı: Sevda Nur TUNÇ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer Berna DOĞAN

BÖLÜM 1. SOSYO-DEMOGRAFİK VE TANITICI BİLGİLER

1. Kaç yaşındasınız?

.....

2. Cinsiyetiniz?

- a) Kadın
- b) Erkek

3. Medeni Durumunuz?

- a) Evli
- b) Bekar
- c) Eşinden boşanmış
- d) Eşi vefat etmiş

4. Eğitim durumunuz?

- a) Okur yazar değil
- b) İlköğretim mezunu
- c) Lise mezunu
- d) Üniversite mezunu
- e) Yüksek Lisans
- f) Doktora

5. Aylık gelir düzeyinizi belirtiniz.

- a) 2.000 ve altı
- b) 2.001- 3.000
- c) 3.001-4.000
- d) 4.001-5.000
- e) 5.001 ve üstü

6. Nerede doğdunuz?

- a) Marmara
- b) İç Anadolu
- c) Karadeniz
- d) Akdeniz
- e) Güneydoğu Anadolu
- f) Doğu Anadolu
- g) Ege

7. Mesleğiniz nedir?

- a) Hemşire
- b) Hekim
- c) Ebe

- d) Sağık memuru
- e) Temizlik personeli
- f) Hasta taşıma personeli
- g) Hasta temsilcisi
- h) Diğer.....

8. Kaç yıldır bulunduğunuz meslekte çalışmaktasınız?

.....

9. Aile tipiniz aşağıdakilerden hangisiyle uyumludur?

- a) Çekirdek aile (anne, baba ve/veya çocukların birlikte yaşadığı aile)
- b) Geniş aile (Anne, baba, çocuklar, büyükanne, büyükbaba ve diğer birinci derece akrabaların birlikte yaşadığı aile)
- c) Diğer (Lütfen açıklayınız).....

10. Evli iseniz nasıl evlendiniz?

- a) Görücü usulü ile, birbirimizi önceden tanımadan
- b) Görücü usulü ile, daha sonra tanışıp onaylayarak
- c) Tanışıp anlaşarak
- d) Evli değilim
- d) Diğer belirtiniz .....

11. Aşağıdakilerden hangisi siyasi görüşünüzü en iyi yansıtmaktadır?

- a) Türkçü/Ülkücü
- b) Ümmetçi/ Muhafazakar
- c) Liberal
- d) Demokrat
- e) Sosyal demokrat
- f) Komünist/ Sosyalist
- g) Siyasi görüşüm yok
- h) Diğer.....

12. Aşağıdakilerden hangisi dini görüşünüzü en iyi yansıtmaktadır?

- a) İnanırım ve inançlarımın gereğini yerine getiririm
- b) İnanırım ancak inançlarımın gereğini pek yerine getirmem
- c) Dini bir inancım yoktur

BÖLÜM 2. İSTANBUL SÖZLEŞMESİ İLE İLGİLİ SORULAR

Aşağıdaki sorular Türkiye'nin 2011 yılında imzaladığı ve yakın zamanda imzasını geri çektiği İstanbul Sözleşmesi ile ilgili görüşlerinizi değerlendirmek amacı ile sorulmuştur. Sonuçlar yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Lütfen tüm sorular için cevaplarınızı işaretleyiniz.

1. İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var mı?

- a) Evet
- b) Hayır

2. İstanbul Sözleşmesi hakkında bilginiz var ise bu bilgiyi hangi vasıta ile edindiniz?

- a) İletişim araçlarından (televizyon, instagram, facebook, haber sayfaları vb.)
- b) Metrodaki iletişim ekranlarından
- c) Sokaktaki ilan panolarından
- d) Arkadaşımdan
- e) Akrabalarımından
- f) Komşumdan
- g) Diğer .....
- h) Fikrim yok

3. Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Fikrim yok

4. Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğinde kadına yönelik şiddet artar mı?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Fikrim yok

5. Türkiye'nin 2011 yılında imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekmesi sizce doğru bir karar mıdır?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Fikrim yok

6. 4. soruda görüşünüz evet ise bunun nedeni ya da nedenleri nelerdir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

- Türk gelenek ve ahlak kurallarına aykırı olduğu için
- Eşcinselliği özendirir
- Cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet kimliği gibi kavramların Türk Toplum yapısına uymaması
- Marjinal (aykırı) grupların gelecek kuşakları tehdit etmesi
- Diğer.....
- Fikrim yok

BÖLÜM 3. TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ TUTUM ÖLÇEĞİ

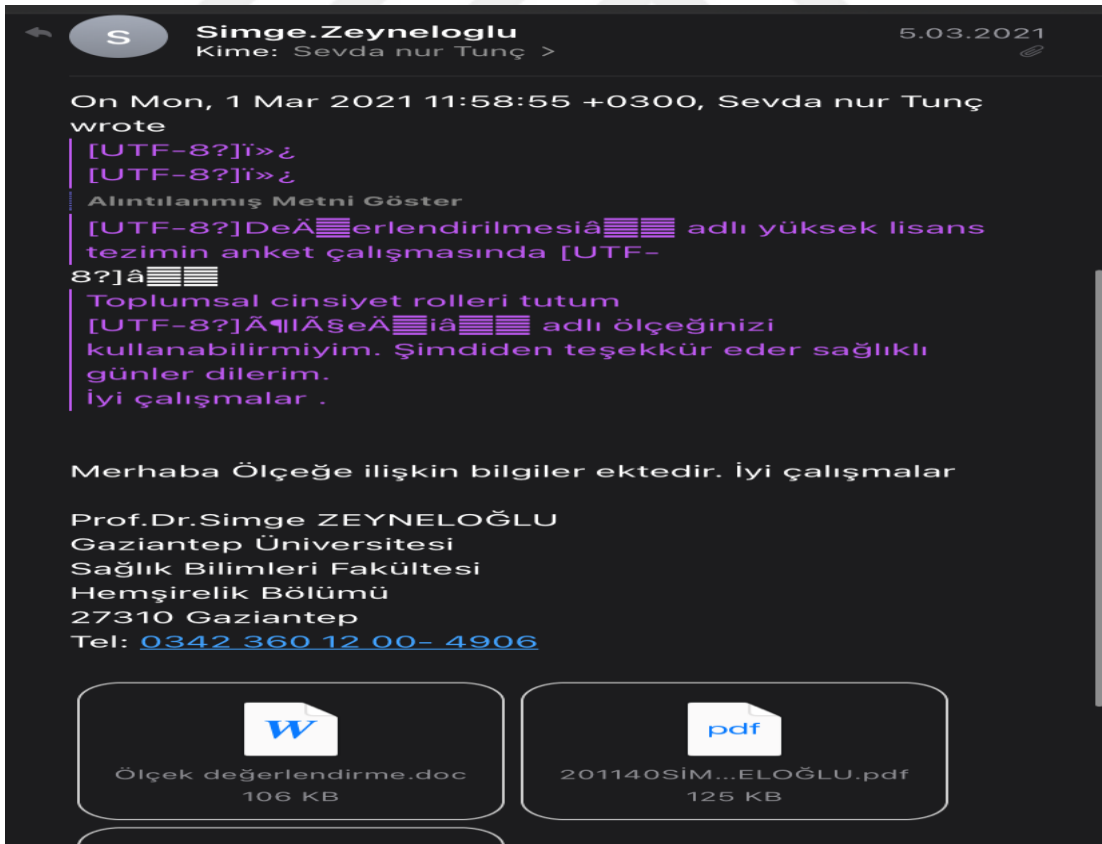
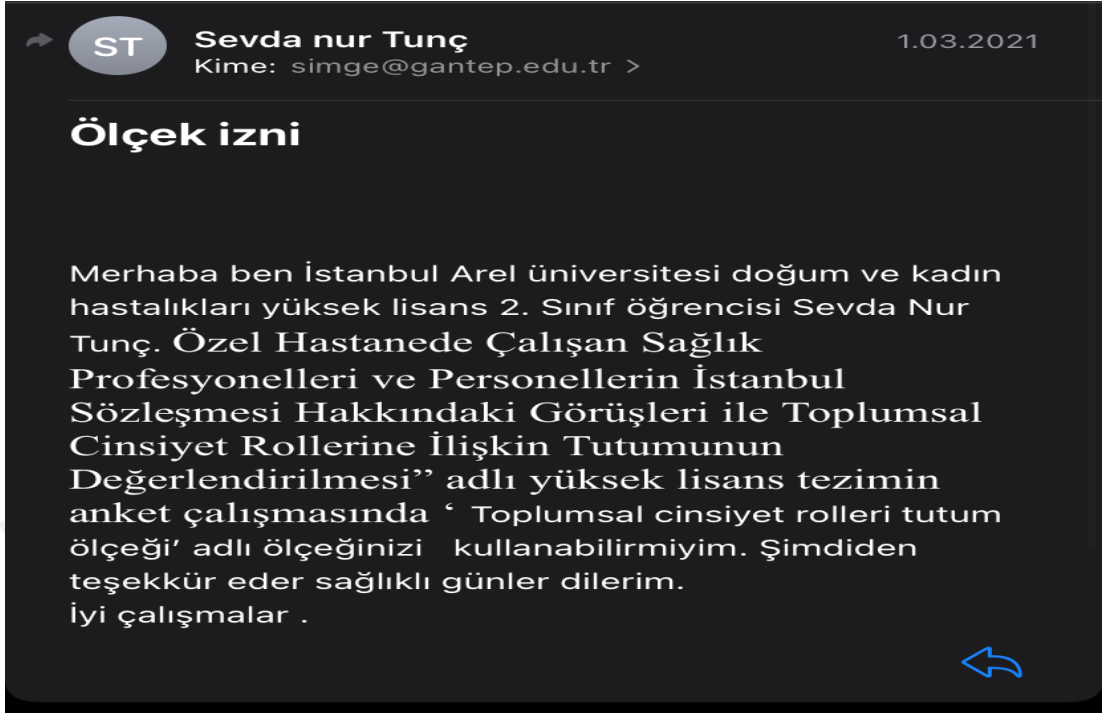
Bu ölçekteki cümleler, **toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarınızı** belirlemek içindir. Sonuçlar yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Her cümle ile ilgili görüş, kişiden kişiye değişebilir. Bunun için vereceğiniz cevaplar sizin kendi görüşünüzü yansıtmalıdır. Her cümle ile ilgili görüşünüzü belirtirken, önce cümleyi dikkatlice okuyunuz sonra, cümlede belirtilen düşüncenin, sizin düşünce ve duygularınıza ne derecede uygun olduğuna karar veriniz.

Tutum İfadeleri	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Kızlar, ekonomik bağımsızlıklarını kazandıklarında ailelerinden ayrılmamalıdır.					
2. Erkeğin evde her dediği yapılmalıdır.					
3. Kadının yapacağı meslekler ile erkeğin yapacağı meslekler aynı olmalıdır.					
4. Evlilikte çocuk sahibi olma kararı eşler birlikte vermelidir.					
5. Bir genç kızın evleneceği kişiyi seçmesinde son sözü baba olmalıdır.					
6. Kadının erkek çocuk doğurması onun değerini artırır.					
7. Kadının doğurganlık özelliği nedeniyle, iş başvurularında erkekler tercih edilmelidir.					
8. Ailede ev işleri, eşler arasında eşit paylaşılmalıdır.					
9. Kadının yaşamıyla ilgili kararları kocası vermelidir.					
10. Kadınlar kocalarıyla anlaşamadıkları konularda kocalarını dinlemelidir.					
11. Bir genç kız, evlenene kadar babasının sözünü dinlemelidir.					
12. Ailenin maddi olanaklarından kız ve erkek çocuk eşit yararlanmalıdır.					

13. Çalışma yaşamında kadınlara ve erkeklere eşit ücret ödenmelidir.					
14. Bir erkeğin karısını aldatması normal karşılanmalıdır.					
15. Kadının çocuğu olmuyorsa erkek tekrar evlenmelidir.					
16. Kadının temel görevi anneliktir.					
17. Evin reisi erkektir.					
18. Dul kadın da dul erkek gibi yalnız başına yaşayabilmelidir.					
19. Bir genç kızın, flört etmesine ailesi izin vermelidir.					
20. Ailede kararları eşler birlikte almalıdır.					

Ek-3. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği Kullanım İzni

Şekil 1. Ölçek Kullanım İzni

Ek-4. Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 30.06.2021-174951

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : E-69396709-050.01.04-174951
Konu : Etik Kurul Kararı (Sevdanur TUNÇ)

30.06.2021

Sayın Sevdanur TUNÇ

Üniversitemiz Etik Kurulu'nun 16.06.2021 tarih ve 2021/09 sayılı toplantısında alınan karar ekte sunulmuştur.
Gereğini bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. A. Ercan GEGEZ
Rektör V.

Ek:Karar 12 (1 sayfa)

Belge Doğrulama Kodu:BSL0ZZVBS
Adres:0 (850) 850 27 35
Telefon:0 (850) 850 27 35 Faks:0 (212) 860 04 81
E-posta Adresi: arslaniv@ihf01.kap.tr

bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi: <https://arelbyz.arel.edu.tr/en/Visyon/Validite> Doc.aspx

İmza İçin: Barış NİŞANCI
Unvan: Uzman Yardımcısı
Tel No: 0 (850) 850 27 35

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurul 16/06/2021 tarih ve 2021/09 No'lu
Kurul Karar Örneği

KARAR NO-12: Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelik yüksek lisans programı öğrencisi **Sevdanur Tunç**'a ait “ **Özel Hastanede Çalışan Sağlık Profesyonellerinin ve Personellerin İstanbul Sözleşmesi Hakkındaki Bilgileri İle Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumunun Değerlendirilmesi**” isimli çalışması görüşüldü. **Yapılan görüşmeler sonucunda; Sevdanur Tunç**'un çalışmasının, raportörün görüşü doğrultusunda etik ilkelere uygun olduğuna katılanların oy birliği ile karar verildi.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ADI VE SOYADI: Sevda Nur TUNÇ

MEDENİ HAL: BEKAR

EĞİTİM DURUMU

T.C İstanbul Arel Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

T.C İstanbul Arel Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Lisans Programı

İŞ TECRÜBESİ

2020-2021: İstanbul Florance Nightingale Hastanesi- Ameliyathane Hemşiresi

2021-Devam: Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi -Beyin Cerrahi Ameliyathane Hemşiresi